

DE WINTERKONING jaargang 54 nummer 1 **januari, 2019**

2.	2018/2019	Hans Stapersma
3.	Uit de Algemene Ledenvergadering(en)	Hans Stapersma
4.	Excursieverslag Lauwersmeer, 25-08-2018	Hans Stapersma
6.	Excursie naar De Brabantse Biesbosch, 29-09-2018	Femie de Jager
8.	Vinkenbaanverslag 2017	Richard Reijnders
16.	Jaarverslag 2018, Kerk- en Steenuilenwerkgroep NH, regio 9	Henk Eenhoorn
20.	Euro Birdwatch, 06-10-2018	Marian van Leeuwen
22.	Rosse Franjepoot	Jos Vroege
25.	Wist je dat....?, deel 15	Jan Zweeris
27.	Korte berichten, deel 11	Jan Zweeris
30.	Dagboek Heemskerk, nr. 22	Jan Zweeris
32.	Jongerenrubriek "Het Winterkoninkje"	Cees Baart
40.	Vogelbladen, herfst 2018	Martine Kamminga
43.	Vogelwaarnemingen Midden-Kennemerland, aug-okt 2018	Hans Schekkerman
62.	Lezingen & Excursies, 1 ^e kwartaal 2019	Commissie Lezingen en Excursies
64.	Nieuwe (jeugd)leden	Femie de Jager

Een terugblik op 2018 kent natuurlijk eigenlijk alleen maar hoogtepunten: een geweldige jubileum viering op 24 maart met Jan Castricum en Arjan Postma en het ten doop houden van een heruitgave van het "Groene Boekje"; daarna een uiterst geanimeerde borrel in Johanna's Hof. Verder een aantal extra lezingen, een zeer geslaagde beginnerscursus Vogels Herkennen met maar liefst 29 "afgestudeerden", en een prachtige tentoonstelling die maanden lang en op drie verschillende plaatsen in ons werkgebied heeft gestaan. Verder een zeer leuke vogelquiz na de Algemene Ledenvergadering van 11 april en een hoop positieve publiciteit gedurende het hele jaar ! Ik heb alleen maar positieve geluiden gehoord over de viering en dat is soms wel eens iets anders ! De jubileum-commissie had zich ten doel gesteld de viering dit maal zoveel mogelijk naar buiten te richten op publiek en omgeving en zo zoveel mogelijk te laten zien van wat Vogelwerkgroep Midden-Kennemerland allemaal is en doet. Dat is ruimschoots gelukt ! Ik wil dan ook al die mensen die een bijdrage hebben geleverd aan dit geslaagde jubileumjaar hier nogmaals bedanken voor hun tijd, inspanningen en inzet ! Het risico nemend om hier mensen te vergeten, wil ik toch in elk geval de volgende mensen expliciet bedanken voor hun bijdragen: de mensen van de jubileum commissie, de banners, de lezingen, de pers, de cursus, het Groene Boekje en alle andere zaken - Micha de Heus, Cees op den Velde, Cees Baart, Klaas Pelgrim, Dick Dekker, Huub Huneke, Manda de Jong, Marian van Leeuwen, Renie van der Werf, Ronald Sunnotel, Henk Levering, Leo Heemskerk, Tim van der Meer, Piet Admiraal en Jan Castricum. Heel hartelijk bedankt namens allen in de Vogelwerkgroep !

Vooruit kijkend naar 2019 dan zie ik onder andere de vuurdoop van een digitale Winterkoning naast het vertrouwde A5-formaat boekje (zie ook het volgende artikel in deze Winterkoning), een opgefriste en structureel verbeterde website, de implicaties van de nieuwe privacy wetgeving, de behandeling van ons beroep over de afslag A9 bij de Raad van Staten en weer een heel spannend vogeljaar in het vooruitzicht. Zonder waardeoordeel: klimaatverandering leidt ook tot andere vogels ! Meer XxY Fluiters, Orpheusspotvogels, Rode Wouwen en Bladkoningen ? Kortom, fluitend het nieuwe jaar in ! Het Bestuur van de Vogelwerkgroep wenst u een heel goed, gezond en vogelrijk 2019 toe ! Op naar het volgende jubileum !

Uit de Algemene Ledenvergadering(en)

Hans Stapersma

Zoals in de vorige Winterkoning(en) al gemeld, hebben we in de tweede helft van 2018 steun gezocht voor een kostenbesparing op de drukkosten en de portokosten van de steeds dikker geworden Winterkoning. Dit om te voorkomen dat we een erg stevige contributieverhoging nodig zouden hebben om baten en lasten structureel beter in balans te brengen. U heeft daar boven alle verwachtingen en zeer positief op gereageerd ! We kregen maar liefst 110 aanmeldingen van leden die vanaf 1 januari 2019 al een digitale Winterkoning zouden willen ontvangen ! Hartelijk dank voor uw massale steun in deze ! Uiteraard kregen we ook een paar (3) teleurgestelde reacties van leden die heel erg gehecht zijn aan een fysiek boekje en die daar ook besst extra voor zouden willen betalen. Het Bestuur is met alle informatie aan de slag gegaan en heeft het volgende integrale voorstel voorgelegd aan de Algemene Ledenvergadering (ALV) van 14 november jl:

1. We gaan vanaf 1-1-2019 een digitale Winterkoning sturen aan:
 - a). de 110 leden die ons hebben laten weten daarmee accoord te zijn,
 - b). alle jeugdleden,
 - c). alle “bijzondere leden” (zoals andere Vogelwerkgroepen).
2. We gaan de Winterkoning volledig digitaal maken uiterlijk per 1-1-2023; in de overgangperiode 2019-2022 gaan we de overgang naar de digitale Winterkoning zoveel mogelijk aanmoedigen.
3. De contributie wordt vanaf 1-1-2019:
 - a). 20 euro voor volwassenen (30 euro voor huisgenootleden)
 - b). 5 euro voor jeugdleden (dus geen verhoging),
 - c). de contributie voor “digitale” leden komt via een verzoek per e-mail, de “hard copy” leden krijgen nog een acceptgiro.
4. We gaan de e-mailkring opheffen. Ter vervanging proberen we de e-mailadressen van alle leden te krijgen zodat we iedereen binnen de Vereniging uiterlijk per 1-1-2023 per e-mail kunnen informeren over alle Vogelwerkgroep-zaken. Wij roepen u dan ook op uw e-mail adres op te geven aan de Ledensecretaris EN aan “bohece@ziggo.nl”. Let op: dit betekent NIET dat u daarmee ook automatisch de Winterkoning digitaal gaat ontvangen. U gaat zo alleen maar de normale e-mailkring informatie krijgen die u al gewend was; omschakeling naar de digitale Winterkoning behoeft (tot eind 2022) uw expliciete toestemming.
5. Er komt begin 1^e kwartaal 2019 een nieuwe website met een geïntegreerde ledenlijst die het mogelijk maakt de administratie van de

VWG verder te digitaliseren EN inhoud te geven aan de implicaties van de nieuwe privacy wet.

Onderdeel 1 van dit voorstel maakt het mogelijk om al per 1 januari 2019 het aantal gedrukte Winterkoningen ruwweg te halveren; dit levert een kostenbesparing op van ca 1250 euro op jaarbasis ! Daardoor kan de noodzakelijke contributieverhoging beperkt blijven tot 2 euro per volwassen normaal lid, terwijl we de jeugd geheel buiten schot kunnen laten w.b. een verhoging van de contributie ! Dit alles door uw zo positieve reactie op onze oproep voor digitalisering van de Winterkoning !

Dit voorstel van het Bestuur in de ALV van 14 november is aangenomen met vrijwel volledige instemming van de aanwezige leden (1 tegenstem) en is dus vanaf 2019 van toepassing.

Voor nu:

1. graag aandacht voor uw contributiebetaling begin 2019 – reageer svp op de e-mail oproep tot betaling (of betaal klassiek met acceptgiro).
2. geef svp uw e-mailadres op (indien u dat heeft en wenst) aan bohece@ziggo.nl en de Ledensecretaris, om u te kunnen informeren over Vogelwerkgroepzaken (zoals voorheen via de e-mailkring). Dit leidt niet automatisch ook tot toezending van de digitale Winterkoning!
3. overweeg svp of u niet toch nu al de Winterkoning digitaal wilt ontvangen – u bespaart er de Vogelwerkgroep veel geld mee ! Indien u zich daarvoor wilt opgeven, stuur dan svp een e-mail naar bohece@ziggo.nl !

Excursieverslag Lauwersmeer, 25-08-2018

Hans Stapersma

Op de 24^e werd ik al vroeg gebeld door de excursiecommissie met de vraag of men al een afmelding kon rondmailen op de e-mailkring vanwege de verwachte slechte weersomstandigheden op de zaterdag van de excursie. Dat was aan het verkeerde adres. Door vele excursies wijs geworden, huldig ik namelijk het principe dat het meestal op het “moment suprême” in het veld wel meevalt en dat je je ook kunt aanpassen daarbij rekening houdend met alle informatie.

Toen de wekker afging op de 25^e om 04:30 uur goot het in Bakkum, zat ik om 5:00 uur achter de computer op “buienradar.nl” en zag dat we niet naar de Lauwermeer moesten. Een bestemming in zuid-westelijke richting vanaf

Castricum bood veel meer kansen om een groot regengebied zo snel mogelijk te ontvluchten. Om 6:00 uur bij station Castricum stemden 5 deelnemers unaniem voor de Biesbosch uit vier door de aanwezigen geopperde mogelijkheden: de Zuidpier, de Maasvlakte, Zeeland en dus de Biesbosch. Bart Korf, excuus !!! Misschien toch ook leuk om de lijstjes van 29/9 en dus 25/8 te vergelijken; maar misschien eindig jij op 29/9 wel in de Lauwersmeer !

Ik kende noch de route naar de Biesbosch noch het gebied zelf. Dat bleek geen belemmering want een paar deelnemers die er al meerdere malen geweest waren droegen eerder bij aan verdere verwarring over de route en de juiste plekken, en beaamden uiteindelijk dat het misschien wel heel goed was om eens onbevangen geheel nieuwe dingen te doen! Kortom, ik was blij dat Cees mij 'en route' corrigeerde toen ik in de regen een omweg dreigde te maken bij Utrecht, en uiteindelijk bleek het gebied eigenlijk direct zuidelijk van de Zouweboezem te beginnen; een plek waar ik inmiddels in het donker zo naar toe rijd.

Boomvalk

Foto: Cees op den Velde

Werkendam binnenrijdend werd het volgens plan droog. Door in het veld verder regelmatig de buien een beetje in te schatten ontliepen we de drie
De Winterkoning 54 (1)

buien die het echt op ons gemunt hadden: 1x door een snelle tijdige ren naar de auto, 1x door wat langer aan de koffie te blijven zitten, en 1x in een vogelhut. De temperatuur was een ander verhaal; na 2 maanden dagelijks 25+°C was 11°C wel even schrikken. Uiteindelijk hebben we vanuit Werkendam een grote cirkel door het gebied gereden (~25 km) tegen de klok in – dat was ook de enige fout van de dag want vanwege het licht had ik het normaal met de klok mee gedaan.

Na al deze bespiegelingen van een excursieleider: was het ook wat ? Het was in één woord: TOP ! We waren er al om ca 07:30 uur en we vertrokken pas weer om ca 16:45 uur. Een indicatie dat iedereen zich heel goed vermaakte! Het weer was prima: droog, regelmatig zonnig en heel helder (vermits enkele tijdige voorzorgmaatregelen – zie boven). Een fris windje uit het noord-westen maakte dat we de momenten met zon heel erg extra waardeerden. En als eerste soort: twee Zeearenden! Gevolgd door vele andere mooie waarnemingen zoals twee Visarenden in schitterend licht, Cetti's zangers (gehoord en gezien), Boomvalken, een juveniele Koekoek, Matkop, Witgat, vele Grote en Kleine Zilverreigers, Bruine Kiekendief idem en ongelooflijke aantallen Boeren- en Huiszwaluwen. Ik noteerde totaal 63 soorten, exclusief een waarschijnlijke Braamsluiper. En dat zonder enige voorbereiding of kennis van de beste plekken in het gebied! Ik ben inmiddels heel benieuwd naar het verslag van 29/9!

Excursie naar De Brabantse Biesbosch, 29-09-2018

Femie de Jager

De morgenstond heeft goud in de mond. Dat blijkt maar weer als we in alle vroegte met 8 man en 2 vrouw o.l.v. Bart Korf naar het zuiden rijden. De lucht is prachtig gekleurd, de zonsopkomst heel mooi en links en rechts van de snelweg zijn prachtige mistflarden boven weilanden en water te zien.

Voorbij Werkendam, net onder de Nieuwe Merwede, is op de Bandijk /Kievitswaard onze eerste stop om 8.40 uur. Een prachtig weidelandschap met veel water op deze mooie ochtend: Ongeveer per poel staat één Grote Zilverreiger. Ik laat de schoonheid van het landschap even op mij inwerken voordat ik mij naar de vogelaars beweeg. Te zien zijn Grauwe Gans, Wintertaling, Smient, Krak- Berg- Slob en Wilde Eenden in aantallen van 10 tot 50 stuks. Verder Graspieper, Smelleken, Kemphaan en Bonte

Strandloper. De vele Wintertalingen in vlucht showen hun mooie gele driehoek bij de stuit. Een groep Canadese Ganzen vliegt in formatie over ons heen en we concluderen dat deze ganzen “beschaafd communiceren” i.p.v. grauw te kakken.

We rijden een stukje verder langs een mooie gele “Herik” akker en zien één Kleine Zilverreiger, een Blauwe Reiger en een jagende Boomvalk. Bij de volgende stop horen we eerst zachtjes een Cetti's Zanger, een Waterral, Winterkoning en we zien twee Torenvalken (zien we nog veel meer deze dag). De Tjiftjaf zorgt eerst behoorlijk voor verwarring. Bij de stop op de Hildijk zien we ook een Buizerd, Lepelaar en laat de Cetti's Zanger zich nu heel duidelijk horen en de hele dag zullen we van de explosieve zang/roep van dit onzichtbare vogeltje genieten (jammer voor Cees, hij wil zo graag een mooie foto maken.....). Een kans voor de nog niet zo ervaren vogelaars om dit geluid goed in je te prenten. De eerste jassen gaan uit, het is heerlijk weer.

Voorbij het bijzondere Biesboschmuseum gaan we naar het spaarbekken Petrusplaat: Een Appelvink en Groene Specht vliegen over (het is de eerste keer dat ik de Groene Specht zie vliegen), Roodborst, Grote Bonte Specht, 4 Witte Kwikstaarten, 15 Vinken, Nijlgans, Fuut, Aalscholver, Kuifeend en Meerkoet in aantallen van 10 tot 100. Tussen mooi bloeiend Duizendblad, Jacobskruiskruid, Heelkruid, Kamille en andere mooie planten wandelen we naar de kijkhut in polder Maltha. De truien gaan nu ook uit, het wordt heet. We lopen gelijk op met een jeugdexcursie en de jongens wijzen ons op een kunstig gemaakt wespennest voor de ingang van de deur, alsof er krulletjes schapenwol tegen de muur geplakt zijn. Op de heenweg een vrouw Rietgors in de top, Knobbelzwanen, Waterhoen, een groep van 20 Staartmezen en Bruine Kiekendief (vr.) en wijst de jeugdexcursieleider ons op de Visarend. De jonge jongens zijn enthousiast en een ervan fotografeert al met een dure Canon, verdiend met een krantenwijk.... In de hut zien we mooie vogelmuurschilderingen en in het echt: Aalscholvers, Kuifeenden en héél véél Krakeenden.

Op de Jantjesplaat maken we een lange wandeling, o.a. door een haag van Springbalsemien, om tussen de grienden hopelijk de Matkop en de Kleine Bonte Specht waar te nemen, maar helaas, we horen wel weer de Waterral en de Groene Specht lacht ons uit.... Ook Winterkoning, Boomkruiper, Staartmees en Grote Bonte Specht. Jan en Renie hebben een stukje afgesneden en vlakbij de auto's zitten ze op een bankje bij het water op ons te wachten. Weer veel Krakeenden, Grauwe en Canadese ganzen, enkele Smienten en twee Dodaarzen.

Onderweg naar de laatste stopplaats nog een jagende Visarend, Kieviten, Bergeenden, een Lepelaar, drie jagende Buizerds en twee Kiekendieven (bruin, m+vr) en dan zijn we weer op de Bandijk, waar we ook startten, maar nu bij de Hardenhoek: 10 Zilverreigers (groot of klein weet ik niet meer, maar ze staan nu wel dicht bij elkaar), Blauwe Reiger, Wulp, 9 Kemphanen, waarvan 2 juveniel, 5 mooie Pijlstaarteenden, 2 Bontbekplevieren, Zilver-Storm-Kap en Kleine Mantelmeeuwen, 500 Wintertalingen en de Krakeenden blijven in aantallen groeien tot nu wel 400! Zwarte Ruiter of Tureluur???? Het boek geeft uitkomst: Zwarte Ruiter! (Maar..... later zien we óók nog een Tureluur). De laatste Torenvalk spotten we bij het dorpje Werkendam, waar de excursie eindigt.

De dag was goed voorbereid door Bart, op de kaart kon hij ons goed laten zien hoe onze route was en en-passant vertelde hij er nog een stukje geschiedenis bij. Bart, heel erg bedankt voor deze prachtige dag en Marian voor alle waarnemingen c.q. tellingen.

Vinkenbaanverslag 2017

Richard Reijnders

Een heel bijzonder vangjaar. Het hele jaar door was het slecht vangweer. Echt niet te geloven gewoon. Op heel af en toe een enkele dag na dan. Er werden dan ook veel minder vogels gevangen dan in 2016. Maar grappig genoeg wel precies even veel soorten. Er werden twee nieuwe baan-soorten gevangen.

Januari:

Heel weinig gevangen, maar op 22 januari wel een Grote Lijster (door Jan en door Piet).

Februari:

In februari werd het zowaar nog even heel streng winterweer, maar vreemd genoeg in het geheel geen koudetrek. Het bracht ons uiteindelijk wel wat leuke vangsten op van Stormmeeuwen (waaronder 1 met Estische ring), en onze eerste volwassen Blauwe Reiger ooit. Goeie actie van Tim.

Maart:

Eerste dag van de maand begon al meteen heel leuk, met vangsten van Boomkruiper en 2 Boomleeuwriken (door Jan). Er werd relatief vaak maar erg weinig gevangen. Pas op het einde van de maand werd het een beetje leuk. Op de 24^e ving Piet (Admiraal) een Rouwkwikstaart. Erg leuk, die

vangen we niet elk jaar. Daarnaast ook nog 2 Witte Kwikstaarten. Op de 26^e ving Leo de eerste Kleine Plevier. Onze vroegste ooit. Daarnaast zowaar ook een Grote Barmstij (de enige van het hele voorjaar). Op de 28^e een tweede Kleine Plevier. In totaal 122 vogels verdeeld over 19 vangdagen. Dat is bepaald niet veel.

April:

En weer megaslecht weer de gehele maand. Doelsoorten voor april zijn altijd Kleine Plevier en Beflijster. Op die twee soorten zijn onze vang-inspanningen dan ook vooral gericht. Resultaat: 1 Kleine Plevier en 0 Beflijsters. Hoe erg kun je het hebben? Wel een hele bijzondere vangst deed Henk op de 7^e. Slechts 4 vogels (waarvan 2 al geringd ook nog eens), maar wel daarbij onze allereerste Groenpootruiter ooit. Op zaterdag 22 april een hele mooie vangst van nul vogels door ondergetekende. Daar doe je het wel voor dus. Op de 23e een Zwarte Kraai door Leo. Dat is dan wel weer leuk, die vangen wij niet ieder jaar. Eind april de eerste Rosse Grutto's (33), waarvan 24 op de 29e (door Jan, René en ondergetekende).

Mei:

Eerste dag van de maand mooi weer en gelijk ook een leuke vangdag: 59 vogels, w.o. 21 Rosse Grutto's, een Paapje en een Groenlandse Tapuit. Ook 2 mei nog een mooie vangdag, met o.a. Kwartel, Zilverplevier, 5 Rosse Grutto's en een Kanoet. Daarna werd het toch allemaal wel heel erg minder. Ook weer door het weer. Op de 17e hadden Piet en Vilppu toch weer een hele mooie dag, met o.a. 2 Kwartels, Grote Karekiet (!), 2 Grauwe Vliegenvangers en 2 Putters. Op 22 mei hadden André en Jan (op een verder waardeloze dag) een Kwartel met een Belgische ring. Dat is ook altijd leuk natuurlijk. Echt knallen werd het pas op de 27e. Slechts 15 vogels geringd, maar wel een Kleine Plevier, Holenduif (onze tweede ooit), en een Appelvink. Allemaal door ondergetekende. Voor dit soort vangsten moet je dus ook heel scherp zijn (hahaha). Op 29 mei onze eerste Roodmus.

Juni:

En op de 1^e van de maand gewoon weer meteen een Roodmus (door Jan). De 2^e (toen ik ving) was het helemaal kermis: slechts 17 vogels, maar wel daaronder 2 Kwartels, een Kleine Bonte Specht, een Spotvogel, een Boomklever (!), een Appelvink en 2 Roodmussen (waarvan 1 al geringd). Een wel heel bijzonder kleurrijke ochtend. Rest van de maand gewoon weer helemaal verkeerd weer. In juni kun je al hele leuke trek hebben. Van hoog noordelijk broedende steltlopers die al heel vroeg weer naar zuid

gaan (met name Witgat en Zwarte Ruiter). Alleen bij ons in de Castricaanse Driehoek merken wij daar alleen iets van bij lekker doorstaande oostenwinden. En uiteraard, zoals ik al eerder schreef (hele jaar slecht vangweer), hadden wij die in juni totaal niet.

Appelvink

Foto: Richard Reijnders

Op 14 juni toch wel weer een hele mooie vangst: een Orpheusspotvogel (door ondergetekende). Wat een ontzettend gaaf beestje. Ook weer een typisch gevalletje van nachtelijke zwerf (zoals die buiten het trekseizoen alleen plaats vindt bij zeldzame soorten (omdat zij geen partner kunnen vinden)). Wat een geluk kun je hebben soms. En dan op 18 juni opnieuw een superdagje: 58 vogels, w.o. Visdief, Gierzwaluw (2) en Kuifmees. Alle drie de soorten rest van het jaar NIET gevangen (!). En dat met eerste 3 rondjes dichte mist. Ja, en weer door ondergetekende. Leuke terugmeldingen deze maand: 1 Belgische Fitis, 1 Belgische Kleine Karekiet en 1 Franse Rietzanger.

Juli:

Opnieuw dramatisch slecht weer de hele maand. Er werd een Koekoek gevangen. Dat is leuk. Maar verder weinig en ook weinig bijzonders (allemaal vanwege het hele slechte weer). Wel werden er eindelijk wat steltlopers gevangen nu: 8 Kleine Plevieren, een Regenwulp, 45 Witgatjes en 2 Bosruiters.

Bosruiter

Foto: Richard Reijnders

Klinkt misschien als veel, maar is het absoluut niet. Gauw door naar de volgende maand.

Augustus:

Het weer zat opnieuw niet mee. Slechts om de 2-3 dagen kon er gevangen worden. Op de 5^e eerste echte vangdag. Maar wel heel leuk, met o.a. eerste Waterrietzanger. Op de 8^e helemaal super. Ik was helemaal alleen (nacht en dag). Maar wel 111 vogels, w.o. 4 Porseleinhoentjes, 2 Waterrietzangers, 3 Snorren (waarvan 2 's nachts) en een Paapje. Op de 10^e (waar ik ook weer bij was) o.a. Oeverzwaluw (onze enige dit jaar), Grote Karekiet en weer een Waterrietzanger.

De Winterkoning 54 (1)

De 15^e de topvangst van deze maand: een Turkse Tortel. In bijna 60 jaar tijd onze derde ooit pas. Hele knappe vangst van Jan. Op de nacht van 21 op 22 augustus ving Tim een doodshoofdv�inder in de netten (die eigenlijk stonden om Porseleinhoentjes te vangen). Volgende ochtend kwamen velen kijken. Het betreft hier dan ook een uiterst zeldzame en zeer tot de verbeelding sprekende soort. **Deze dag ook onze derde Grote Karekiet van dit jaar. Zo vang je ze nooit, zo vang je er gewoon 3.** Op de 23^e een hele superleuke vangst van een Kemphaan.

Kemphaan

Foto: Arnold Wijker

Daarna opnieuw slecht vangweer, met op de 29^e wel nog een Draaihals (onze enige dit jaar).

September:

Eerste helft van de maand opnieuw gewoon superslecht weer. Weinig over te melden dus, behalve dat er op de 16^e (ook met superslecht weer) een Dwerggors werd gevangen. Het leek het startsein van een periode met iets betere vangsten, want op de 17^e een hele mooie vangdag met maar liefst

273 vogels, w.o. Zwarte Mees, 1^e Bladkoning en zowaar ook nog een Siberische Sprinkhaanzanger. Hoe mooi kun je het hebben. Maar daarna toch weer heel slecht, met alleen af en toe een Bladkoning. Wel heel leuk was de vangst van een Sperwergrasmus op de 22^e met een ring NVO (niet van ons). Ook op de 23^e een leuke vangdag, met o.a. Bokje, 3 Bladkoningen en zowaar een Struikrietzanger. Op de 28^e leuke vangst van een Buidelmees. Hele stoere vangst van een Buizerd op de 9e door ondergetekende was toch ook wel erg leuk. In totaal deze maand 19 Bladkoningen.

Oktober:

Eerste week van de maand opnieuw alleen maar kloteweer. Dat wil je niet in oktober (de ultieme trekmaand). Op 8 oktober een gaatje. Even één dag mooi weer. Schitterende vangdag, met 229 vogels, w.o. 22 Oeverpiepers (waarvan 1 met Stavanger-ring) en een Bosgors (!). De laatste was een nieuwe baansoort. Langverwacht en zo lang op gehoopt. En dan vang je hem gewoon in een jaar met het meest slechte weer ooit. Alles kan kennelijk. Dag daarna meteen weer gewoon ZW-6. Zo 2017. Pas op de 18^e opnieuw een gaatje. En meteen weer een hele mooie vangdag: 251 vogels, w.o. Buidelmees, 12 Baardmannetjes, Sperwergrasmus en 26 (!) Vuurgoudhaantjes.

Vuurgoudhaantje
De Winterkoning 54 (1)

Foto: Richard Reijnders

Op de 19^e een heel laat Paapje. Op de 26^e een Beflijster (onze enige dit jaar). Goede vangsten evenwel van Waterpieper (21), Oeverpieper (43) en Bladkoning (44). Dat zou je dan weer niet verwachten met zulk slecht weer. Maar aan de andere kant toch ook weer wel, want alle drie zijn soorten die je vaak ook met slecht weer heel aardig kunt vangen. Maar dat we 65 Bladkoningen wisten te vangen dit jaar is toch wel echt bizar.

Bladkoning

Foto: Richard Reijnders

November:

Ook nu weer eerste week van de maand heel matig weer. Op de 7^e een gaatje en dan zie je dat niet alleen wij, maar ook de vogels daar vaak toch wel op zitten te wachten. Maar liefst 358 vogels werden gevangen, waaronder een Deens geringde Sperwer. 143 (!) Merels, en 81 Koperwieken. Maar goed dat er een goede bezetting was. Daarna stortte het allemaal weer een beetje in, maar wel op de 9^e mooie vangst van Jan van een Dodaars. Laatste daarvoor was op 22 november 1990. Er was een invasie van Grote Barmsijzen, maar door het overheersend hele slechte weer konden wij daar weinig vruchten van plukken. Op de 25^e opnieuw

even een gaatje, en werden er toch 54 van gevangen. Op de valreep (op de 30^e) nog even een vette nieuwe baansoort: een Humes Bladkoning. Na de Bosgors tweede nieuwe baansoort dit jaar.

Sperwer

Foto: Richard Reijnders

December:

Eerste van de maand meteen al een hele leuke vangst van een Witstuitbarmsijs. Dat was heel leuk. Maar daarna kwam de klad er toch echt wel in (opnieuw mede door het weer), en werden de spullen binnengehaald.

Nawoord:

Veel dank aan Arnold Wijker voor het verzorgen van alle administratie. Het PWN voor alle hulp en steun. De medewerkers van VRS Castricum (vooral ikzelf natuurlijk) voor hun inzet.

Voor jaarstaat 2017: zie <http://www.trektellen.nl/site/totals/365/2017>

Jaarverslag 2018, Kerk- en Steenuilenwerkgroep NH, regio 9/8

Henk Eenhoorn

Het broedseizoen 2018 kwam voor de Kerkuilen laat op gang, maar toen de gang er eenmaal inzat, bleek dat we in het algemeen een goed jaar zouden krijgen op enkele dieptepunten na, lees het maar in dit korte verslag!

De Kerkuilenwerkgroep Noord-Holland regio 9 (onze werkgroep) is werkzaam in de gemeenten Beverwijk, Heemskerk, Uitgeest, Castricum en gedeeltelijk Velzen.

Onze kerkuilennestkasten hangen in:

Akkersloot	4	
Bakkum	3	
Castricum	6	
Egmond-Binnen Zuid	1	
Heemskerk	10	(waarvan 1 buiten aan een boom)
Limmen	8	
Uitgeest	3	
Totaal	35	

Broedgevallen:

- a. In Bakkum aan de Heereweg was dit jaar het eerste broedsel en werden 2 jongen geringd; er werd begonnen met 5 eieren; het vorig jaar waren dat er 3.
- b. in Bakkum-Noord aan de Heereweg ringden we 2 jongen, hier waren eerst 4 eieren, we ringden hier ook meteen 2 volwassen uilen die in de nestkast zaten. Nog nooit in onze 25-jarige kerkuilentijd hebben we dit meegemaakt, heel bijzonder!; jammer genoeg stierven later de 2 jongen, h.w.s. door voedselgebrek. In 2017 waren er 6 jongen, waarvan er 3 doodgingen.
- c. in Castricum werden aan de Zanddijk in juni 4 jonge Kerkuilen geringd, ondanks de verandering aan de invlieg-opening van de schuur- ze lieten zich daardoor dus niet afschrikken- ; het vorig jaar werd hier niet gebroed.

- d. in Heemskerk aan de Duinweg werd voor de eerste keer gebroed; bij controle op 2 juli waren er 3 jongen in de kast (en een geringde adult: zie Terugmeldingen), maar toen we op 3 augustus wilden ringen, waren de jongen platgetrapt.
- e. in Heemskerk aan de Hondsbosseweg kregen 6 een ring; het vorig jaar waren dat er ook zes.
- f. in Limmen aan de Schoollaan ringden we 4; in 2017 werd hier niet gebroed.
- g. in Uitgeest aan de Uitgeesterweg ringden we 2, hier werd begonnen met 5 eieren, h.w.s. is de koude wind die op het invlieggat stond de oorzaak; het vorig jaar mislukte het eerste broedsel en werden er later 8 jongen geringd!

Dit jaar waren er in regio 9 dus 7 broedsels en er vlogen 18 jongen uit:

in 2017	6	20	in 2011	6	21	in 2005	8	22	in 1999	1	5
in 2016	5	21	in 2010	5	12	in 2004	3	15	in 1998	2	7
in 2015	4	7	in 2009	2	9	in 2003	2	6	in 1997	1	2
in 2014	5	26	in 2008	5	18	in 2002	2	4	in 1996	1	4
in 2013	3	10	in 2007	3	14	in 2001	2	5	in 1995	?	?
in 2012	6	25	in 2006	6	19	in 2000	0	0			

Terugmeldingen:

1. Op 8 februari werd aan de Zanddijk in Castricum op de zolder, waar ook een kerkuilenkast staat, een uitgedroogde dode kerkuil gevonden. Was daar geringd (NLA 5484669) op 4 juli 2016 samen met 3 nestgenoten, (zie. Nagekomen 3.) 9 dagen later werd ze (ongeveer 6 km van haar geboorteplek) gevangen op het ringstation De Vinkenbaan in Castricum aan Zee; uilen worden hoegenaamd niet gevangen, dus er zal wel iets met deze uil aan de hand zijn geweest. Verstreken tijd: 585 dagen.
2. Op 9 februari werd aan de Kattendijk in Gouderak NLA 5535071 dood gevonden (doodsoorzaak onbekend); als jong geringd op 3 augustus 2017 aan de Uitgeesterweg in Uitgeest. Verstreken tijd: 190 dagen; afstand: 62 km.
3. Op 13 maart werd in Schoondijke (Oost-Vlaanderen) NLA 5484695 doodgereden: geringd op 29 juni 2017 aan de Heereweg in Bakkum: verstreken tijd: 256 dagen en afstand: 156 km.

4. Op 18 juni werd, levend samen met 4 jongen, in een nestkast aan de Schoollaan in Limmen het mannetje NLA 5493938 aangetroffen: geringd op 5 juli 2014 in Zuiderkerker: verstreken tijd: 3 jaar en 11 maanden en afstand: 4,7 km.
5. Op 2 juli werd in een kast aan de Duinweg in Heemskerk 3 jongen en een geringd volwassen vrouwtje aangetroffen NLA 5401879 geringd op 1 juli 2017 Veertweg in Noord-Scharwoude; afstand 22 km en verstreken tijd 1 jaar en 1 dag
6. Op 21 augustus werd in het Vogelringstation Castricum het vrouwtje NLA 5535090, levende aangetroffen en na het aflezen van haar nummer weer losgelaten. Men had een mistnet opgehangen om kwartels en waterrallen te vangen, maar het werd een Kerkuil. Ze was op 6 juli van dit jaar geringd aan de Hondsboscheweg in Heemskerk.

Nagekomen terugmelding:

1. Een late melding van 06-01-2016, op 8 juli binnengekomen, een dood gevonden verkeersslachtoffer, NLA 5484683, aan de Rijksweg in Nootdorp op het parkeerterrein van het Van der Valkhotel. Verstreken tijd 144 dagen, afstand 43 km. Geringd aan de Hoflaan in Castricum op 17-08-2016
2. Op 13 juli 2017 dood gevonden, verward in prikkeldraad, hing in een hek, klauw zat vast; aan de Duinweg in Heemskerk. De vogel was op 17 augustus 2016 geringd aan de Hollaan in Castricum. Verstreken tijd: 1 jaar en 21 dagen; afstand tot ringplaats: 2 km.

Bijzonderheden:

Op 4 januari werd aan de Strammersboogh in Akersloot een kerkuil dood aangetroffen. De uil droeg een gesloten ring (ringnummer: 020 BOF BL 376 10.0 17) met daaraan een netje, was verward was geraakt in een struik. De maden liepen er uit. Is niet na te gaan wie de eigenaar is, wel dat hij uit België kwam. De stichting BOF geeft de ringen uit, maar weet later niet te achterhalen van wie de ring is, "wegens privacy-redenen".

Broedgegevens Kerkuilen algemeen:

	<u>broedparen</u>	<u>uitgevlogen jongen</u>
Noord-Holland	2018 nog niet bekend	nog niet bekend (~ febr. 2019)
	2017 176	662
	2016 156	555

Noord-Holland	2015	153	753
Nederland	2017	3.364	12.113
	2016	3.148	10.637

Steenuilen

Onze regio is Noord-Holland nummer 8; er zijn in deze regio 86 steenuilen nestkasten:

Akersloot 2; Alkmaar 2; Bergen 35; Bergen aan Zee 1; Beverwijk 1; Castricum 2; Egmond-Binnen 5; Egmond aan de Hoef 18; Heemskerk 2; Heiloo 5; Koedijk 1; Limmen 1; Schoorl 6 en Uitgeest 5.

In het gebied van de VWG Midden-Kennemerland hangen er dus 13.

Broedgegevens:

		<u>broedsels</u>	<u>uitgevlogen jongen</u>
Onze regio (8)	2018	0	0
Noord-Holland	2017	165	418
West-Friesland		117	307
Noord-Holland	2016	146	338
West-Friesland		104	237
Noord-Holland	2015	121	234
West-Friesland		81	199

Landelijk zijn er ongeveer 8000 broedparen, bovenaan staat de provincie Gelderland met 3600 paar.

Terugmeldingen:

Op 21 maart is er een Steenuil gespot op het terrein van Tata-Steel; is er maar 1 dag gezien...

(oo)
(v)
^ ^

en de werkgroep bestond op 28 AUGUSTUS VAN DIT JAAR 25 JAAR !!!

Als je het ringen van de jonge uilen eens mee wil maken (meestal 's avonds van 19.30 tot 20.15 uur), stuur dan een mailtje aan Henk Eenhoorn (h.eenhoorn@gmail.com) en je krijgt een uitnodiging.

Euro Birdwatch, 6 oktober 2018

Marian van Leeuwen

De vogeltrek is een geweldig fenomeen waardoor menig vogelaarshart, vooral in het najaar, gaat versnellen. Het is een ware volksverhuizing. Om de gunstigste omstandigheden voor broeden en overwinteren te zoeken vliegen de vogels in voor- en najaar geweldige afstanden. Het weer is hierbij erg belangrijk. Zuid-oostenwind is voor de kuststreek heel mooi, door tegenwind vliegen de beestjes laag en dichtbij de kust.

Op 6 oktober 2018 waren door heel Europa trektelposten bezet door vogelaars om de over- en langstreckende vogels te tellen. In Nederland waren 160 plekken bemand/bevrouwd. Het was heel gunstig weer dus het werd een topdag! Bij ons hadden weinig mensen gereageerd op de oproep om aan het einde van de Veldweg te komen tellen. Nu moet ik wel zeggen dat het een heel bijzondere manier van vogelen is en verdraaid moeilijk. Gelukkig bevindt zich vlakbij de Veldweg op het Vogelduin een officiële telpost met uiterst bekwame trektellers. Zij besloten uiteindelijk om deze dag ook aan de Veldweg te gaan staan. Dat was heel fijn. De tellers telden en anderen onderhielden zich, een beetje op afstand van de tellers, met het publiek. En zo beleefden ook wij een topdag. Zie hieronder het bericht van telpost Castricum op www.trektellen.nl

Telperiode: 07:00 - 14:00

Type telling: landtrek op kusttelpost

Weer (eerste periode): wind ZZO1, bewolking 4/8, zicht 6000m, temperatuur 10 °C,

Wind draaiend naar Z en toenemend naar 3; temperatuur van 10 naar 17 graden

Tellers (eerste periode): Hans Groot, Hans Schekkerman, Ruud Altenburg, Huub Huneke, Remco Oosterlaar, Cees Baart, Piet Admiraal, Theo Admiraal, Marian van Leeuwen en diverse gasten/voorbijgangers.

	Z	N
Grote Canadese Gans	6	-
Grauwe Gans	1	-
Nijlgans	2	-
Lepelaar	28	-
Grote Zilverreiger	1	-
Aalscholver	101	-
Sperwer	9	1
Bruine Kiekendief	1	-
Bontbekplevier	1	-

Watersnip	41	-
Kokmeeuw	19	-
Stormmeeuw	2	-
Grote Mantelmeeuw	16	-
Zilvermeeuw	18	-
Kleine Mantelmeeuw	55	-
Holenduif	32	-
Houtduif	219	-
Turkse Tortel	1	-
Grote Bonte Specht	-	1
Torenavalk	1	-
Ekster	-	4
Kauw	86	-
Zwarte Kraai	4	-
Pimpelmees	31	-
Koolmees	67	-
Boomleeuwerik	24	-
Veldleeuwerik	246	-
Boerenzwaluw	17	-
Tjiftjaf	5	-
Bladkoning *	3	-
Spreeuw	5951	-
Merel	1	-
Kramsvogel	28	-
Koperwiek	533	-
Zanglijster	1010	-
Grote Lijster	3	-
Tapuit	1	-
Huisemus	1	-
Ringmus	177	-
Heggenmus	27	-
Grote Gele Kwikstaart	25	-
Witte kwikstaart spec.	84	-
Grote Pieper *	2	-
Graspieper	2275	-
Boompieper	2	-
Siberische Boompieper *	2	-
Waterpieper	1	-
Oeverpieper	4	-
Vink	20910	-
Keep	223	-
Goudvink	5	-
Groenling	51	-
Kneu	1860	2

Putter	23	-
Sijs	111	-
IJsgors	1	-
Sneeuwgors	1	-
Geelgors	1	-
Dwerggors *	1	-
Rietgors	252	-

Totaal: 34611 exemplaren, 60 (+1) soorten, 7:00 uren

Opmerking: i.v.m. de Euro Birdwatch geteld op de publieks-vriendelijke telpost Grote Veldweg. Telpostrecords voor Kneu (was 1587 op 1 okt 2017), Grote Gele Kwik (was 22 op 13 okt 2017) en Bladkoning (was 1 op 29 september 2018). 2e dag ooit voor Vink, Ringmus en Rietgors en 3e dag ooit voor Zanglijster. HEERLIJKE TELLING!

De landelijke top-tien zag er als volgt uit:

1.	Vink	668.848
2.	Spreeuw	221.699
3.	Graspieper	105.878
4.	Zanglijster	39.204
5.	Kneu	17.869
6.	Veldleeuwerik	17.193
7.	Kokmeeuw	11.793
8.	Koperwiek	10.944
9.	Grauwe Gans	9.187
10.	Sijs	8.074

Rosse Franjepoot

Jos Vroege

De Rosse Franjepoot broedt in arctische gebieden en overwintert op zee – in gebieden voor de kust van Afrika en Zuid-Amerika waar koud, voedselrijk oceaanwater omhoog welt. Het is de enige steltloper waarvan de trekroutes vrijwel volledig over zee lopen¹. Sterke wind drijft hen soms naar de kust. Dat is iets wat met name juveniele vogels tijdens hun eerste

¹ Uit onderzoek met satellietzenders blijkt dat ook een van de ondersoorten van de Rosse Grutto (*Limosa lapponica baueri*) vrijwel volledig over zee naar het zuiden trekt. Bij de trek naar het noorden is dat niet het geval (Gill e.a., 2008).

trek naar het zuiden overkomt (Hayman e.a., 1986; Snow e.a., 1998).

In Nederland is de Rosse Franjepoot een “Doortrekker en wintergast in uiterst klein aantal” (Bijlsma e.a., 2001). Rosse Franjepoten worden vrijwel uitsluitend waargenomen in september-februari en de verspreiding is kustgebonden. “Langs de Noordzeekust is de soort een regelmatige doortrekker” die op goed bezette telposten jaarlijks wordt gezien”. “Het gaat hier vaak om pleisterende vogels die soms enige tijd blijven hangen, zowel direct achter de branding als op luwe plaatsen (havenhoofden) of op plassen op het strand. Incidenteel worden duinplassen opgezocht.” In het binnenland is de soort bijzonder zeldzaam.

In het werkgebied van onze vogelwerkgroep wordt de Rosse Franjepoot vooral gezien in de omgeving van de Noordpier: 56 van de 64 waarnemingen uit de periode 2010-2017 die zijn ingevoerd in waarneming.nl waren afkomstig uit dit gebied; de andere waarnemingen werden gedaan langs de kust². Bij de waarnemingen van vóór 2000 – door de betrokkenen pas jaren later ingevoerd - zien we hetzelfde patroon: de overgrote meerderheid daarvan (7 van de 9) werd gedaan in de omgeving van de Noordpier, de overige langs de kust. Ook in de periode 2000-2009 werden in de omgeving van de Noordpier veel vaker Rosse Franjepoten gezien dan langs de kust (9x vs. 3x). In andere delen van ons werkgebied werden toen echter net zo vaak Rosse Franjepoten gemeld als in de omgeving van de Noordpier (9x).

Drie van deze waarnemingen werden gedaan in het duingebied: Hans Schekkerman zag op 8 november 2007 een Rosse Franjepoot vanuit Infiltratiegebied Castricum naar zee vliegen, Frank van den Bosch en Bob van Duin zagen op 5 oktober 2009 een Rosse Franjepoot foerageren in een van de kanalen van het infiltratiegebied. Peter Mol ontdekte op 24 december 2004 een Rosse Franjepoot midden in Castricum, in “het parkvijvertje bij winkelcentrum Geesterduin” – een hoogst opmerkelijke waarneming. Op 6, 7 en 8 november 2005 lijkt, afgaande op meldingen van de ‘Dutch Birding Association’, in de achtertuin van een huis in de wijk Molendijk ook een Rosse Franjepoot te zijn gezien. Bij nader inzien gaat het hierbij echter om waarnemingen in atlasblok 19-42, waarvan die

² Op trektellen.nl worden in de periode 2010-2017 bij telpost ‘Castricum aan Zee (zeetrek)’ 15 Rosse Franjepoten gemeld. Niet alle zeetrektellers melden hun bijzondere waarnemingen dus ook in waarneming.nl.

achtertuin ongeveer het middelpunt vormt³.

De waarneming van 6 november 2005 uit het archief van onze vogelwerkgroep geeft een betere indicatie waar deze Rosse Franjepoot zich destijds bevond: in de Castricumerpolder. De exacte locatie wordt op de kaart echter niet aangegeven – wat jaren na dato werd ingevoerd is het kilometerhok waarin de vogel werd gezien (19-42-53). Alleen Guido Keijl heeft op de kaart in waarneming.nl de exacte locatie vermeld: ‘De Groote Ven’. Guido zag de vogel op 7 november in de oostelijke plas, ikzelf de dag daarvoor in de westelijke plas⁴.

Ik weet het nog goed: het was aan het eind van de middag dat ik de Rosse Franjepoot ontdekte. Een telefoon had ik niet bij me. Ik fietste naar huis en sprak daar mijn buurman Cock Reijnders. Samen zijn we in de schemering teruggefietst. Cock heeft de vogel ‘doorgepiept’ - de dagen daarna is de Rosse Franjepoot nog door heel wat mensen gezien. Ik zie ons daar nog staan, verlicht door een straatlantaarn, turend naar dat vogeltje dat op het water van ‘De Groote Ven’ nog altijd druk aan het foerageren was⁵.

Dank

Met dank aan Guido Keijl, Henk Levering en Rienk Slings voor hun commentaar op een eerdere versie van dit artikel.

Literatuur

- Bijlsma, R.G., Hustings, F., & Camphuysen, C.J. (2001). *Algemene en schaarse vogels van Nederland* (Avifauna van Nederland 2). Haarlem/Utrecht: GMB/KNNV.
- Gill, R.E., Tibbitts, T.L., Douglas, D.C., Handel, C.M., Mulcahy, D.M., Gottschalck, J.C., Warnock, N., McCaffery, B.J., Battley, P.F., & Piersma, T. (2008). Extreme endurance flights by landbirds crossing the Pacific Ocean: Ecological corridor rather

³ Om precies te zijn: deze achtertuin bevindt zich in de zuidwesthoek van het middelste kilometerhok (19-42-33).

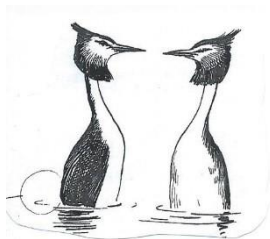
⁴ Al de waarnemingen van 6, 7 en 8 november 2005 in de omgeving van Castricum hebben betrekking op deze vogel op deze locatie. Dat geldt ook voor een waarneming op 7 november 2005 bij Castricum aan Zee – hierboven geteld als ‘waarneming langs de kust’.

⁵ Rienk Slings vertelt dat hij op 12 oktober 1985 samen met Cock, Huub Huneker en Gerald Oreel vanuit Penzance – in het zuidwesten van Cornwall, niet ver van Lands’s End – naar de Scilly eilanden voer. Iedereen was vanaf de ferry naar “stormvogels, Jan van Genten en zo” aan het kijken, toen Cock vanaf de andere kant van het schip opeens ‘Rosse Franjepoot’ riep. Alle vogelaars stormden daarop naar die kant van het schip om het beestje te bekijken. De ontdekker oogstte alom waardering: “Well done, Cock!”

than barrier? *Proceedings of the Royal Society B*. doi:10.1098/rspb.2008.1142
 Hayman, P., Marchant, J., & Prater, T. (1986). *Shorebirds. An identification guide to the waders of the world*. London: Croom Helm.
 Snow, D.W., Perrins, C.M., Gillmor, R., Hillcoat, B., Roselaar, C.S., Vincent, D., Wallace, D.I.M., & Wilsons, M.G. (1998). *The Birds of the Western Palearctic. Concise Edition. Volume 1: Non-Passerines*. Oxford: Oxford University Press.

Wist je dat.....?, deel 15

Jan Zweeris

Vervolg van: Waar vliegen ze heen?

1. alle vogels gevoelig zijn voor het aardmagnetisch veld
2. ze dat waarschijnlijk zijn door magnetietkristallen, een ijzeroxide, in hun lichaam
3. die bij duiven zijn vastgesteld rond het oog en in de neusholte vlakbij zenuw uiteinden
4. het aardmagnetisch veld mogelijk tot stand komt via een chemische reactie met licht
5. juveniele Kemphaan mannen een ander navigatie systeem lijken te hebben dan vrouwtjes
6. zonne-eruptions onderweg, waardoor het contact van de vogel met het aardmagnetisch veld verstoord wordt, de oorzaak kunnen zijn voor het onderbreken van de reis of om een andere route te kiezen
7. vrouwtjes niet gevoelig blijken te zijn voor aardmagnetische storingen
8. Kemphaan mannetjes een totaal ander leven leiden dan vrouwtjes
9. een ander uiterlijk hebben, ander voedsel eten, op heel verschillende plaatsen overwinteren en elkaar alleen op baltsplaatsen ontmoeten
10. vogels met behulp van hun interne 'kompas' hun koers kunnen bepalen
11. uit experimenten is gebleken dat vogels ook op de zon en de sterren kunnen vliegen
12. een bewolkte hemel dan nadelig is
13. vogels als verdere hulpmiddelen bij het vinden van hun bestemming ook hun reuk en gehoor zouden gebruiken

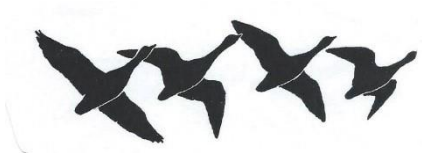
14. vogels daarbij gebruik maken van landschapskenmerken en specifieke geuren van bergen, kustlijnen en rivieren
15. ze zich oriënteren op deze kenmerken en zo hun koers uitzetten
16. ringonderzoek veel geheimen van de vogeltrek heeft prijsgegeven
17. vooral dankzij het zender- en loggeronderzoek met geolocators, GPS en satellieten de kennis over de vogeltrek pas echt een hoge vlucht heeft genomen
18. grote vogels als Kiekendieven tegenwoordig worden uitgerust met een GPS zender en kleine vogels met een geolocator, een miniem zendertje dat als een klein rugzakje wordt megedragen
19. de laatste ontwikkeling is dat vogels met een logger niet meer terug gevangen hoeven te worden, maar dat de gegevens op afstand via het GSM netwerk worden afgelezen
20. deze moderne middelen in korte tijd, na uitlezing in de computer, veel meer spectaculaire trekgegevens hebben opgeleverd dan tientallen jaren ringonderzoek
21. we ons dan ook moeten afvragen of het ringen van vogels zijn langste tijd niet gehad heeft
22. het ringstation onlangs zijn honderdjarig bestaan heeft gevierd
23. geolocators zijn vooral geschikt voor grootschalige verplaatsingen, zoals de vogeltrek
24. een Boerenzwaluw, die hiermee in de herfsttrek van 2011 en de voorjaarstrek van 2012 was uitgerust de volgende gegevens opleverde: vertrek 17 september vanuit Nederland, aankomst in Angola na 25 dagen, afstand 7500 km, gemiddeld 300 km per dag. Verblijf in Angola 153 dagen. Vertrek uit Angola 14 maart, aankomst in Nederland 28 april na 46 dagen, afstand 9500 km, gemiddeld 205 km per dag. Tussenstops onderweg 32 dagen. Echte vliegdagen 14
25. een andere zwaluw met geolocator onderweg geteisterd werd door zandstormen, terugkeerde en na een opknop periode in Ivoorkust pas eind mei in Nederland terug keerde
26. verder gebleken is dat Nederlandse Boerenzwaluwen niet gezamenlijk maar in diverse Midden- en Zuid- Afrikaanse landen overwinteren
27. roofvogels tijdens de trek circa 200 km per dag vliegen, afhankelijk van voldoende thermiek
28. ze gedurende de nacht slapen, zelfs in bomen zoals de Grauwe Kiekendief, vastgesteld met GPS
29. Koekoeken, die maar ongeveer 6 weken in Nederland verblijven, per nacht zo'n 400 km vliegen

30. ze daarna 1 of 2 weken stoppen om weer op te vetten
31. Gierzwaluwen al foeragerend circa 400 km vliegen per dag en vliëgend slapen
32. Ganzen en Steltlopers dag en nacht doorvliegen

Bewerking van een artikelen reeks van Marcel Boer uit “Het Vogeljaar”

Korte berichten, deel 11

Jan Zweeris

Vroege wegtrekkers

De Koekoek is de vroegste vertrekker, half augustus. De oudere vogels zijn het snelst weg. Ze hebben immers geen jongen groot te brengen. In juli zijn alle volwassenen vertrokken. Als er daarna nog een Koekoek gezien wordt, is het altijd een jong. Tot in oktober.

Gierzwaluwen zijn van de ene op de andere dag weg. De eersten begin augustus. “De honderd dagen vogel”. Hij komt rond Koningsdag en is 100 dagen later alweer op weg naar Afrika. In die korte tijd wordt er gepaard, gebroed en de jongen worden grootgebracht.

De Fitis vertrekt 's nachts. Eind september en oktober is het hoogtepunt van hun trek. Daarvoor is al een redelijk massale trek naar Afrika. Met de stille trom. Begin augustus zijn al meer dan een half miljoen van onze broedvogels vertrokken. De Fitis is een uitgesproken nachttrekker.

Ook de Spotvogel is zo'n vroege trekker. Het zijn allemaal insecteneters. Ze verzamelen grote vetreserves in de zomer. En ze vertrekken zodra het aanbod insecten afneemt. De Spotvogel komt in mei en verdwijnt vaak begin augustus weer. Ongemerkt. Gaat op weg naar zijn plekje onder de Afrikaanse zon ten zuiden van de evenaar. Als hij/zij daar aankomt, moet de vogeltrek in Nederland eigenlijk nog echt beginnen. (Vogelbescherming)

De Grauwe Gans stand- of trekvogel?

Nog maar een paar decennia geleden wachtten vogelaars op de komst van de Grauwe Ganzen uit Zweden, aan het begin van de herfst. Nu zien De Winterkoning 54 (1)

we het hele jaar door bijna overal deze vogels. 90% van onze broedvogels overwintert in Nederland. Toch zijn er grote verschillen in trekgedrag te bespeuren. Er zijn Nederlandse Grauwe Ganzen vastgesteld in Duitsland en zelfs in Estland. Grauwe Ganzen uit de omgeving van Rieuwijk vliegen vooral naar Engeland. De Noord-Nederlandse zijn nog het meest trekvogels. Een deel ervan vliegt nog naar de Cota Doñana, Zuid Spanje. Dit gebied is echter steeds minder belangrijk geworden, vermoedelijk vooral doordat de winters in Noord-Europa steeds milder worden. (Vogelbescherming)

Nog wat Rode Lijstberichten

De Roerdomp is een Rode Lijster geworden. Maar de Grote Zilverreiger komt nu massaal in ons land voor. Al broeden ze er nog steeds beperkt. Moerasvogels hebben een grote veerkracht. Het zijn vaak pioniersoorten. Zo mogen we inmiddels ook de Zeearend en de Visarend tot onze vaste broedvogels rekenen. Een halve eeuw geleden kampden moerasgebieden als de Gelderse Poort en de Biesbosch met problemen als waterverontreiniging door pesticiden. De waterkwaliteit is nu veel beter. Maar een nieuw probleem is echter de verbossing van moerassen door een star waterpeil. Natuurontwikkeling met *Ruimte voor de Rivier* en het ontstaan van gebieden als de Groene Jonker, de Onlanden en het Zuidlaardermeergebied, hebben heel veel moerasvogels getrokken. Soorten zoals Witwang- en Witvleugelstern en Kleinst Waterhoen zijn daar ook te bewonderen. Toch staan er op de Rode Lijst heel wat moerasvogels. Zoals Porseleinhoen, Grote Karekiet en Roerdomp. Het verbeteren van hun leefgebieden is het middel. Het knelpunt is "ruimte". Door meer verbindingen te maken tussen gebieden, zoals bij de Weerribben en de Wieden, maakt men grote stappen vooruit. Wisselend waterpeil is essentieel, omdat anders gebieden verruigen en dichtgroeien.

Getemde kust en duin

Helaas zijn de broedmogelijkheden voor veel kustvogels de afgelopen decennia steeds minder geworden. Onze flexibele kust is de laatste eeuw aan banden gelegd. Denk maar aan de Hondsbossche Zeewering, Afsluitdijk en Deltawerken bijvoorbeeld. Allerlei activiteiten namen ook sterk toe; visserij, gas- en zoutwinning, havens- en industrie uitbreiding. En niet te vergeten de sterk toegenomen recreatie in het Waddengebied, de Delta en langs de Hollandse Kust. Vooral in het voor- en naseizoen, als de vogels broeden en opvetten tijdens hun trektocht, zorgt dit voor veel verstoring.

De Strandplevier is een soort die kale, rustige pionierhabitats nodig heeft om te broeden en naar wormpjes, kreeftjes en insecten te zoeken. En die zijn er bijna niet meer. Gevolg? Een afname sinds de zeventiger jaren van 75%. Vogelbescherming heeft een plan *Rust voor Vogels, Ruimte voor Mensen en het Actieplan Broedvogels Waddengebied*. De Wulp, een vogel van duinen, heide en kwelders, staat nu ook op de Rode Lijst, met een afname van 40% sinds de jaren '80. Voedselgebrek, verruiging, verbossing en predatie. De maatregelen voor de Strandplevier zullen ook de Wulp ten goede komen, vooral in de Wadden met weinig predatie.

Vogels en aardbevingen

Dieren gedragen zich vaak vreemd voordat er een aardbeving of een andere ramp plaatsvindt. Zo wijken vogels van hun trekroute af of ze zijn actief op ongewone tijden, zegt ecoloog Martin Wekelski van het Max Planck- Instituut. Hij heeft een project opgezet met satellietzendentjes die worden aangebracht in een soort rugzakjes of als een ringetje om een poot, of zelfs als hoedje. Hiermee kunnen de activiteiten van tienduizenden vogels, vleermuizen en andere dieren gevolgd worden. De apparaatjes spelen informatie over bewegingen van de dieren door aan het internationale ruimtestation (ISS). Zo hoopt Wikelski tijdig te kunnen waarschuwen voor een natuurramp. (Nat. Geographic).

Boeren Zwaluw als wereldreiziger

In het najaar trekt hij van West-Europa bijna 8000 km naar Midden Afrika. In de lente legt hij de omgekeerde weg af. En dat met een motortje van nog geen 20 gram, op insecten brandstof. Bennie van den Brink wijdt zich al zijn hele leven aan onderzoek en bescherming van de Boeren Zwaluw. Hij werkte ook mee aan het onderzoek waarbij 100 zwaluwen werden uitgerust met geolocator op de rug, die dagelijks de positie op aarde opslaat. Bij terugkeer op het oude nest in het volgende broedseizoen konden de gegevens precies vertellen waar de vogels waren geweest. Op de heenweg dwars over de Sahara en terug over West-Afrika, waar door het regenseizoen meer insecten zijn om op te vetten voor de oversteek van de Sahara. (Rob Buiten, Nat. Geographic).

Domme pech

Overall in de natuur loert gevaar. Ook Tweekleppige Schelpdieren, zoals Oesters of Mosselen, kunnen slachtoffers maken. Een Kokmeeuw stapte met beide poten in een Zwanenmossel en kwam klemvast aan zijn eind. Op Texel werd een Zilvermeeuw bevrijd die met een poot vast zat tussen

de kleppen van een enorme Japanse Oester. (een invasieve exoot). Een Middelste Zaagbek werd ook slachtoffer van zo'n Oester in Zeeland. In 2018 spoelde op het strand van Ellemaat op Schouwen een Zaagbek aan met zijn snavelpunt in een springlevende Japanse Oester. Uit sectie bleek de gezonde vogel dood gegaan te zijn aan een enorme hoeveelheid bloed in de longen, door de stress. (Kees Moeliker, Nat. Geographic).

Het drama Zomertortel

Deze mooie duif is bijna uit gestorven. Men schat dat er nog maar 2000 broedpaartjes over zijn. Het is niet te verwonderen als je de oorzaken op een rijtje zet; Jacht langs de Fly-way in Europa en niet te vergeten de jacht in het overwinteringsgebied Afrika, voor de consumptie daar. Door de toenemende bevolking in dit gebied, het jachtoerisme en de intensieve landbouw dreigt er hetzelfde te gebeuren als ooit met de Trekduif in Noord-Amerika. Uitsterving, er is een Europees beschermplan ontworpen. Dat houdt in; regeling van de jacht, verbetering van de kwaliteit van de broeden overwinteringsgebieden, onderzoek en internationale samenwerking. Als je bedenkt dat de jacht op de Zomertortel in 10 EU-landen is toegestaan, valt er nog heel wat te regelen. Men schat dat er tussen 1,4 en 2,2 miljoen vogels worden gedood. De grootste boosdoeners zijn te vinden in Spanje en Italië. In de Sahel landen is door de intensieve landbouw gebrek aan onkruidzaden ontstaan, hun voornaamste voedsel. Ook gebrek aan water en slaapplekken komen nog bij de al eerdergenoemde oorzaken. De Europese Birdlife partners willen een 5-jarig moratorium voor de gehele westelijke Fly- way. Daarnaast meer Kruidenrijke open plekken. In Engeland en Zeeland zijn al kleine experimenten. (Vogelbescherming).

Dagboek Heemskerk, nr. 22

Jan Zweeris

Landgoed Marquette

Klaas Pelgrim kon geen opwekkend nieuws melden. Er was geen enkel broedgeval bij de IJsvogels. Tenminste op ons landgoed. Enkele jongen die er later rondvlogen kwamen dus van elders. In Noord-Holland is het droevig gesteld met de populatie, 80% is verdwenen. Met de

broedende Boomvalk ging het zo goed. Het betreffende gebied werd zelfs een maand langer gesloten voor het publiek. Helaas is het legsel mislukt. Toch nog een klein succesje. De twee broedende Buizerds brachten ieder een jong groot. Maar het broedsel van de Havik mislukte. Er huist wel een Boommarter in de buurt van het nest? De Lepelaars hebben het goed gedaan. In de Waterberging werden 12 jongen geteld.

Het Duingebied

Hier begin ik met een positief bericht. In de buurt van de Waterweg, bij de Waterfabriek, heeft een IJsvogel paartje drie legsels voortgebracht met zes uitgevlogen jongen. Dat geeft de vogelaar weer moed. Tijdens de GPW wandelingen was het aantal vogelwaarnemingen zeer gering. Ook anderen waren niet enthousiast. Daarentegen wel de Tellers op 6 oktober. Bij ZZO wind een onvoorstelbare vogeltrek op de bekende telpost in de Castricumse duinen. Hou je vast; Vinken 21.000, Graspiepers 2275, Koperwieken 533, Zanglijsters 1010, Kneuen 1860, Grote Gele Kwikstaarten 25, Rietgorzen 252, en dan nog wat bladtrekkers in de struiken zoals Grote Piepers, Goudvinken en Boompiepers. Wat een enorm verschil met de gewone waarnemingen. Een soort invasie uit het Noorden. Op 12 oktober was het weer raak op de telpost Veldweg; 3600 Zanglijsters, 1350 Huiszwaluwen om de grote aantallen alleen maar te noemen. De landtrek was dus duidelijk goed op gang gekomen. Dat bleek ook later het geval. Bij Eurobird was veel belangstelling, vooral voor het leren van de trekgeluiden met uitleg van de deskundigen. Alle gegevens zijn te vinden op: <http://trektellen.nl/count/view/1066>. Naast het trektellen zag Huub ook nog een Ortolaan, een Klapekster en Bladkoningen.

In het dorp

In mijn tuin is het onrustig door de bouwvakkers die het hele blok huizen aan het renoveren zijn en ook een stuk van mijn tuin in bezit genomen hebben. Tot ongenoegen van mijn Mussen, Tortels en Koolmees. Dus niks te melden. In het dorp zwierven een aantal Bladkoningen rond eind september. De eerste Pestvogels zijn gesignaleerd eind oktober. Dus hou de Gelderse Roos goed in de gaten net als de andere besdragende struiken en bomen. Je weet maar nooit wat je tegenkomt of wat er weg vliegt. Van de Slechtvalken geen spoor meer te vinden. Geen waarnemingen meer sinds september. Jammer, het leek zo goed te gaan met de twee buitelandse valken. Wel zijn er weer Grote Gele Kwikstaarten gezien in het centrum van ons dorp, vooral op platte daken in de Houtwegen en het centrum. Dus ook die maar in de gaten houden, net als Huub. Maar die heeft speciale vogel-ogen.

Hoe verhuis je vogels en vleermuizen?

Er zitten grote gaten in de gevel van de Rode flat aan de Tolweg in Heemskerk vlakbij Slot Assumburg. Die gaten zijn gemaakt op advies van Richard Witte, ecooloog van het Alkmaarse adviesbureau Endemica. Hij onderzocht voor de eigenaar van de flats of er beschermde dieren in zaten. Er zaten Scholieksters op het dak te broeden, Winterkoninkjes in de spouwmuren en Egels in de groenstrook om te overwinteren. Daar moest dus rekening mee worden gehouden. En ook Vleermuizen die door de gaten in de gevel in de spouwmuren huizen. De dieren, hun kraamplaatsen en winterslaapplaatsen zijn beschermd. Witte kreeg de opdracht om te onderzoeken hoeveel Vleermuizen er nu verblijven. Hij heeft op een aantal tijdstippen een inventarisatie gemaakt. Dat is nachtwerk. Er bleken rond de 4000 vleermuizen in de gebouwen te leven. Ze komen daar overwinteren uit de wijde omgeving, uit Beverwijk, Uitgeest en mogelijk van verder weg. Het zijn hoofdzakelijk Gewone Dwergvleermuizen. De flats mogen zo maar niet gesloopt worden. Alleen als het niet anders kan en men ervoor zorgt dat de populatie in stand blijft. De Regionale Uitvoeringsdienst moet toestemming verlenen. Witte heeft daarvoor een plan van aanpak gemaakt. Dus moeten de Vleermuizen verhuizen. De laatste flat, de Gele, wordt geschikt gemaakt als vleermuishotel, onder andere door stootvoegen weer open te maken en een batlure op te hangen, een Vleermuislokker. De Rode flat is onaantrekkelijk gemaakt. Dat blijkt te helpen. Het werd steeds stiller om die flat. En de Gele flat wordt druk bezocht. De Rode flat moet gesloopt worden, voor de dieren aan de drie maanden durende winterslaap beginnen. De vogels moeten in de broedtijd op zoek naar andere plekken. Dat lijkt me geen probleem. (Uit Dagblad Kennemerland van 22 sept.)

Jongerenrubriek “HET WINTERKONINKJE”

Cees Baart

Het is een prachtig nazomer geweest en ook de herfst is tot nu toe een zachte. Hierdoor hebben we met zijn allen volop kunnen genieten van de vogeltrek. Tijdens alle excursies tot nu toe, ook die naar de Vinkenbaan, hebben we heel goed weer gehad. Dat was vorig jaar in november wel anders. Brrr...wat een regen kregen we toen. De Vinkenbaanexcursie werd hierdoor zelfs tot 2x toe afgelast. Maar goed, wij hebben dus lekker veel geluk gehad. Zo ook met wat we allemaal hebben kunnen zien. Zelf vond ik de Vogeltrekexcursie heel indrukwekkend. Ongelooflijk zo veel vogels er die 14de oktober over onze hoofden naar het zuiden trokken! En wat ik daarbij zeker niet vergeten mag te zeggen is dat jullie zelf ook zo

geweldig enthousiast met ons als excursieleiders mee naar vogels kijken. Daar worden wij natuurlijk zelf ook blij van. Tot slot wensen ik jullie namens Jan, Hans, Henk, Micha, Matty, Piet en Jeroen, een heel goed en succesvol 2019 toe met daarbij heel veel vogel-kijk-plezier!

Excursie Waterberging Noorderveld

Felicia van den Elzen

Vandaag is het zondag 9 september en gaan we op excursie naar waterberging Noorderveld. We verzamelde weer om half 10 achter het station. En de excursieleiders waren deze keer Henk Levering en Cees Baart. Toen iedereen er was, zijn we fietsend naar de Waterberging Noorderveld gegaan. Op weg naar Waterberging Noorderveld zijn we al een heleboel vogels tegen gekomen zoals een Merel, Halsbandparkiet en Kauwen. Eenmaal bij Waterberging Noorderveld zijn we heel veel vogels en eenden tegengekomen. We hebben een Tapuit, Grote Zilverreiger, Blauwe Reiger, Grauwe Gans, Brandgans, Kauw, Zwarte kraai, Lepelaar,

Waterberging Noorderveld

Foto: Cees Baart

Smient, Sperwer, Wilde Eend, Aalscholver, Knobbelzwaan, Krakeend, Kokmeeuw, Zilvermeeuw, Stormmeeuw, Meerkoet, Canadese Gans,

Slobeend, Graspieper, Kneus, Huiszwaluw, Nijl gans, Witgat, Boerenzwaluw, Kievit, Kleine Mantelmeeuw, Witte Kwikstaart, Houtduif, Waterhoen, Bruine Kiekendief, Spreeuw, Watersnip, Holenduif, Torenvalk, Gele Kwikstaart, Wintertaling, Bergeend, Buizerd, Vink, Huismus en een Koolmees gezien en gehoord. We hebben in totaal 46 soorten gezien!!!! Dat is niet gek in maar 2 uurtjes. Na 2 uurtjes rond te hebben gefietst. Zijn we weer naar het station gefietst. Eenmaal bij station zijn we na een zeker geslaagde excursie weer naar huis gegaan.

Excursie Strandplateau – Vogeltrek

Daan Sloog en Cees Baart

We verzamelden ons zoals gewoonlijk achter het station bij het Huis van Hilde en toen iedereen er was konden we vertrekken. We reden langs het Hoefijzermeer en ook langs de Vinkenbaan. Toen we bij de Zeeweg aankwamen reden we het strandplateau op en parkeerden onze fietsen. Nu gingen we te voet naar een hoge duin om te kunnen kijken. Eindelijk gingen we vogels tellen. We kregen ieder een blaadje en een potlood met daarop twee of drie vogelsoorten. Het was de bedoeling dat we die vogels zouden tellen en bijhouden. Na een uur te hebben geteld gingen we weer naar onze fietsen. We reden dezelfde weg terug naar het station, maar deze keer stopten we bij: Het boetje van onze Kees. Toen we aan kwamen zag ik nog een Grote Bonte Specht en we kwamen erachter dat wat voor ons op een zilverreiger leek eigenlijk een paaltje was. Helaas moesten we al snel weer weg en voor ik het wist was de excursie voorbij.

Verslag tot nu toe door Daan Sloog; ik (Cees Baart) ga nu verder met een overzicht dat ik van www.trektellen.nl gekopieerd heb. Hier kun je zien welke vogels op onze excursie-dag 14 oktober geteld zijn:

Castricum aan Zee (landtrek) Zondag 14 Oktober 2018:

Alle kopgegevens | [Alle details](#)

Telperiode: 07:30 - 12:30

Type telling: landtrek op kustelpost

Weer (eerste periode): wind ZZO3, bewolking 2/8, zicht 10000m, temperatuur 16 °C, wind aantrekkend naar 4-5 B; temperatuur 21 graden

Tellers (eerste periode): Hans Groot, Huub Huneke, Marian v. Leeuwen en Edwin Kerssens

	Z	N		Z	N		Z	N
Slobeend	3	-	Veldleeuwerik	34	-	Witte kwikstaart spec.	126	-
Blauwe Reiger	-	1	Staartmees	9	-	Graspieper	928	-

Aalscholver	125	-	Tjiftjaf	5	-	Waterpieper	3	-
Sperwer	2	-	Goudhaan	1	-	Oeverpieper	8	-
Kokmeeuw	49	-	Spreeuw	7050	-	Vink	23430	-
Stormmeeuw	5	-	Beflijster	1	-	Keep *	1057	-
Kleine Mantelmeeuw	1	-	Merel	14	-	Groenling	50	-
Holenduif	3	-	Kramsvogel	15	-	Kneu	501	-
Turkse Tortel	2	-	Koperwiek	2710	-	Putter	15	-
Torenvalk	2	-	Zanglijster	1440	-	Sijs	113	-
Kauw	168	-	Grote Lijster	1	-	Geelgors	2	-
Zwarte Kraai	6	-	Huismus	2	-	Rietgors	269	-
Pimpelmees	26	-	Ringmus	135	-	Atalanta	1	-
Koolmees	40	-	Heggenmus	4	-			
Boomleeuwerik	10	-	Grote Gele Kwikstaart	5	-			
Totaal:	38372	exemplaren,	43	soorten,	5:00	uren		
Vet = Opmerkelijke waarneming (schaarse of zeldzame vogelsoort of hoog aantal)								
* = Extra informatie ingevuld (beweeg muis over soortnaam)								

Opmerking: Keep en Rietgors in ieder geval onderteld. Ook veel lijsters die door het binnenland gingen niet geteld / gedetermineerd. Telpostrecord Staartmees (was 7 op 23 september 2012); tweede dag voor Koperwiek en Vink.

Wij hadden vandaag geluk, want het was heel mooi weer en er was veel trek. Hierdoor kregen wij een heel mooi beeld van de vogeltrek. Vooral de grote aantallen Vinken, Zanglijsters, Koperwieken en Spreeuwen vielen daarbij op. Ze vlogen links, rechts en over ons heen naar het zuiden.

Op het hoge duin gingen jullie aan de slag met de opdracht 'het tellen van de vogels die op jullie kaartje stonden'. Hier volgt een overzicht:

Op het hoge duin gingen jullie aan de slag met de opdracht "het tellen van de vogels die op jullie kaartje stonden". Hier volgt een overzicht:

Daan:	Grote Zilverreiger	0
	Putter	4
	Sijs	10
Quint	Keep	27
	Pimpelmees	5

Thomas:	Houtduif	0
	Holenduif	0
Wouter:	Vink	1090
	Kneu	0
Felicia:	Graspieper	3
	Witte Kwikstaart	4
Vida:	Veldleeuwerik	5
	Boomleeuwerik	7
Tara:	Koperwiek	10
	Zanglijster	148
Merel:	Spreeuw	127
	Koolmees	3
Kjeld:	Grote Gele Kwikstaart	0
	Ringmus	5
Anouk:	Sperwer	1
	Aalscholver	49
	Blauwe Reiger	0

Samen hebben jullie van 10.30 - 11.30 uur in één uur tijd 1498 vogels geteld! Het was voor jullie nauwelijks bij te houden. De ervaren Trektellers, Hans Groot, Huub Huneke, Marian van Leeuwen en Edwin Kerssens waren zo vriendelijk om hardop te vertellen wat zij zagen en hoeveel vogels van iedere soort. Wat zagen en hoorden zij veel!!! Knap hoe zij de vliegbeelden van de vogels herkennen en hun 'roepjes' tijdens het vliegen. Dat zal je vast alleen leren wanneer je dit heel lang en heel veel doet. In ieder geval wil ik hen nogmaals namens jullie heel hartelijk bedanken voor al hun informatie! Zo is het een geslaagde en onvergetelijke Vogeltrek-excursie geworden.

Voor wie nog meer wil weten over de vogeltrek geef ik hieronder twee interessante websites:

www.trektellen.nl - kies Nederland – kies in de rij Castricum aan Zee (landtrek)

www.natuurstudiegroepdijleland.be - kies trektellen – kies zangvogels of steltlopers ; hier vind je mooie overzichten van de vliegbeelden van de vogels en kun je hun roepjes af luisteren.

Trektelpost Castricum aZ (landtrek)

Foto: Cees Baart

Vinkenbaanexcursie

Thomas Dunselman

Op zondag 4 november om 9 uur vertrokken we, 2 excursieleiders en 12 jeugdleden, vanachter station Castricum naar de vinkenbaan in het Castricums duingebied. Hier zouden de ringers die er werkten ons laten zien hoe het ringen werkt. Toen we bij de hut aankwamen werd de groep in tweeën verdeeld. De ene groep zou de 'droge' route lopen, en de andere groep zou de 'natte' route lopen. Bij de tweede ronde zou dit omgedraaid worden. Zelf begon ik bij de groep met de droge route. In de duinen rond de hut waren veel netten opgehangen, met daarachter een speaker die vogelgeluidjes afspelde om de vogels te lokken. Dat werkte, want we hadden al snel veel vogels, vooral Goudhaantjes. In een net zaten er wél acht! Verder hadden we nog een Merel en Roodborstjes. De andere groep had ook merels en Roodborstjes, en enkele Goudhaantjes.

De vogels werden in zakken met een soort dik gaas aan de onderkant vervoerd naar de hut. Daar werd bijvoorbeeld het vetgehalte, gewicht en vleugellengte gemeten. Dit wordt voor elke vogel apart ingevoerd in de computer. Na de metingen, kregen de vogels een ring. Die waren er in De Winterkoning 54 (1)

allerlei maten. Voor een Goudhaantje is er namelijk een stuk kleinere ring nodig dan bijvoorbeeld een roofvogel, waarvoor de ringen een stuk groter zijn.

Excursie Vinkenbaan

Foto: Jos Vroege

Voordat we aan de tweede ronde begonnen, lieten de ringers netten zien waarmee ze Leeuweriken probeerden te vangen. Bij toeval zat er net op dat moment een tussen de netten. Deze kon met behulp van een touw en een stok vanuit de hut worden dichtgeklapt. De Veldleeuwerik heeft een lange achter-nagel, waarmee hij goed over de grond kan lopen en rennen.

De tweede ronde begon, en de groepen liepen nu de andere route. De natte route loopt door een meer moerassiger stukje duinen dan de andere route, maar ook hier hadden we een goede vangst. Alweer hadden we een Merel en een Goudhaantje (deze was al geringd, dus die werd niet meegenomen). Ook hadden we hier een Barmsijsje, dat was bijzonder. De andere groep had ook bijzondere vogels gevangen, namelijk twee Goudvinken. Deze vond ik zelf het mooist, en ik had het geluk dat ik er

eentje vast mocht houden! Voordat de vogels losgelaten werden, heb ik ook foto's gemaakt. Nadat alle vogels gevangen waren, gingen we weer terug naar het station, om van daaruit weer naar huis te gaan. Het was zeker een geslaagde en leerzame excursie!

Overzicht Jongerenexcursies tot het voorjaar 2019.

Vr. 4 jan.	Bosuilen /onze jeugd	Jan Baart	Fiets Lukt het je niet om met de excursie van 4 jan. mee te gaan dan kun je nog op 11/1 of 18/1.
Vr. 11 jan.	Marquette	Henk v.d. Leest	
Vr. 18 jan.	Johanna's hof	Jeroen Walta	
Zo 10 febr.	Tekenen en schilderen	Cees Baart Jan Baart	Op eigen vervoer
Zo 10 mrt.	Fort Krommeniedijk	Hans Stapersma Micha de Heus	Auto
Zo 14 apr.	Wei van Brasser Doornvlak	Micha de Heus Henk v.d. Leest	Fiets

We beginnen bij het laatste nummer van Het Vogeljaar van 2017. Een special over Aalscholvers in de Biesbosch. Sinds 2015 broeden ze er niet meer. Dat is al eens vaker voorgekomen. Een geschiedenis.

In 1920 kwamen de eerste meldingen over broedende Aalscholvers. Ca. 60 à 70 nesten in een stuk of 5 bomen. Misschien was die kolonie er al eerder, maar dat weten we niet, omdat er in die tijd nog geen gestructureerde tellingen werden gedaan.

Vissers houden niet van Aalscholvers. Die eten namelijk hun bron van inkomsten op. In die tijd staken vissers de nesten van Aalscholvers uit. Bovendien zagen griendexploitanten, die wilgen verbouwden in grienden, voor rijshout en manden, hun wilgen verpieteren door de uitwerpselen van Aalscholvers.

Eind jaren '30 van de vorige eeuw waren er maar liefst 617 nesten in het Brabantse deel van de Biesbosch. Dat was hun hoogtepunt. Vogelbescherming had hoge Canadese populieren aangekocht, die als nestgelegenheid konden dienen. Maar Aalscholvers hadden geleerd zich snel te verplaatsen, als reactie op hun vervolging, en er werden oude griendbomen gekapt om nieuwe grienden in te planten. Dat gaf onrust. Steeds meer nesten verdwenen, tot er in 1960 geen broedgeval meer was. Ook vervuiling en recreatiedruk was hier debet aan. In het hele land waren er toen nog maar twee kolonies.

In 1960 werd het vervolgen van Aalscholvers verboden. In de jaren '80 nam hun aantal weer toe, vanaf 1978 ook in de Dordtse Biesbosch, maar tien jaar later kromp hun aantal weer. Door de aanleg van de Haringvlietdam in 1970, kwam er een veel kleiner getijdenverschil in het gebied, waardoor vervuild sediment neersloeg in de diepe kreken. De Aalscholvers kregen PCB's binnen via vis die in de bodem wroette. Hun eierschalen werden dunner en braken in het nest. Embryo's stierven.

Vanaf 1990 nam het aantal Aalscholvers weer toe, doordat ze overgingen op een ander dieet. De bodem was echter nog steeds vervuild. Vroeger aten ze voornamelijk Karperachtigen en Paling, echte bodemwoelers die veel gif bevatten. Nu aten ze voornamelijk Baarsachtigen en kleine vissen, die minder gif bevatten. Bij een laag visaanbod gaan Aalscholvers over op kleine vissen.

Hun aantal nam toe tot 352 nesten in 1999. Daarna daalde hun aantal tot nul in 2015, terwijl in de rest van Nederland hun aantal stabiel blijft. Hoe komt dat?

Het zou kunnen doordat hun nestbomen aftakelen door hun eigen guano, en door Klimop. Misschien speelt ook de Zeearend een rol. In Duitsland plukten Zeearenden jonkies uit de nesten, waardoor de Aalscholvers daar wegtrokken. Ook Boommarters lusten wel een jong Aalscholvertje. In de Dordtse en Sliedrechtse Biesbosch werden de vervuilde bodems gesaneerd en afgedekt met schone grond. Door de beroering van die grond, kan gif weer tijdelijk naar boven gekomen zijn.

Door de teruggave van landbouwpolders aan de natuur, lijkt de visstand toegenomen.

Flexibel als ze zijn, kunnen de Aalscholvers zich gewoon elders hebben gevestigd. In 2016 zat een kleine kolonie in een hoogspanningsmast, dezelfde als in de jaren '80 en '90. In 2017 waren daar 13 nesten. De schrijver van het stuk twijfelt eraan of dat zo blijft.

Op de achterkant van het blad Sovon Nieuws van maart dit jaar, een artikeltje over de Staartmees, een zeer populaire vogel bij tuinliefhebbers. In de winter blijven Staartmezen met jongen als familie bij elkaar. Soms zitten daar ook mannetjes bij die zelf hun nest waren verloren en hebben geholpen bij het grootbrengen van de jongen van hun broertje.

Staartmezen kunnen laag bij de grond in het struikgewas broeden maar ook hoog in een dennenboom. Hoewel hun broedareaal zich uitbreidt naar Noord- en West-Nederland, is hun broedaantal sinds 1990 gehalveerd, vooral op hoge zandgronden, maar ook in steden en dorpen. Ook in Noordwest Duitsland en Frankrijk neemt hun aantal af. In steden en dorpen worden veel struiken vervangen door tegels en gazon, maar men weet niet waarom ook in het buitengebied hun aantal afneemt.

In De Tringiaan van juni dit jaar wordt aandacht besteed aan de steeds grotere rol van predatie bij de achteruitgang van de weidevogels. Van oudsher kwamen in West- en Midden-Europa Kieviten, Grutto's en Tureluurs voor in open vochtige landschappen als kwelders en hoogvenen. Daar waren vrij weinig predatoren. In Noord-Europa zijn nog veel van dat soort ongerepte landschappen. Daar leven voornamelijk Goudplevieren, Bosruiters en Rosse Grutto's. Hun aantal daar blijft stabiel, omdat ze in een groot gebied kunnen fourageren.

Bij ons zijn veel natte gebieden ontgonnen tot weideland. In het begin was dat zeer gunstig en kwamen er zelfs meer weidevogels voor dan in natuurgebieden. Dat was in de jaren 1900 tot 1960. Maar door ontwatering, perceelvergroting, bemesting en het vroege maaien van grasland, verdwenen eerst de Kwartelkoning, de Kemphaan en de

Watersnip, en daarna de Grutto, de Tureluur en de Veldleeuwerik. Ook de Scholekster en de Kievit namen sterk in aantal af.

Nu leven deze soorten steeds meer in weidevogelreservaten en bij boeren die hun bedrijfsvoering hebben afgestemd op de behoeften van deze vogels. Maar ook hier neemt hun aantal af, voornamelijk door predatie. In het blad Nieuwe Oogst, voor agrariërs, wordt dit probleem ook vermeld, door boeren die er echt alles aan hebben gedaan om hun land aantrekkelijk te maken voor vogels. Dat leidt tot veel frustratie bij hun.

In Noord-Holland zijn de "boosdoeners" vooral de Vos, de Bunzing, de Hermelijn, de (verwilderde) Huiskat, de Bruine Rat, de Egel, de Blauwe Reiger, de Buizerd, de Bruine Kiekendief, de Havik, de Torenvalk, Meeuwensoorten en de Zwarte Kraai.

Door het verbod op landbouwgiften en de aanplant van bosschages konden de Buizerd, de Havik en de Vos beter gedijen. Enkele Meeuwensoorten zijn meer in het binnenland gaan broeden en fourageren. Landschap Noord-Holland weet wel een aantal maatregelen tegen predatie:

- Streven naar landschappelijke openheid, zodat predatoren zich niet meer kunnen verschuilen of voortplanten,
- Hoog waterpeil onder het maaiveld, zodat predatoren daar geen holen kunnen graven,
- Wachten met maaien van weidegrond tot de jongen zijn uitgevlogen,
- Afschieten van b.v. de Vos, als hij niet door andere maatregelen in toom te houden is. Dit in samenwerking met lokale jagers, die verenigd zijn in Wildbeheereenheden (WBE's). Afschieten heeft het meest effect in de late winter en het vroege voorjaar, als de vossen territoria hebben gevormd en dus hun vrijgekomen plek niet wordt opgevuld door een rondzwervende soortgenoot.
- Voswerende rasters zijn ook een middel. In 2016 zijn er elektrische rasters geplaatst rond twee weidevogelterreinen. Kleine roofdieren en roofvogels kunnen er nog wel bij, maar toch was het resultaat verbluffend. In beide gebieden groeide het broedsucces flink.

Maar het onderhoud van dergelijke rasters vergt veel tijd en mankracht. Veel vossen in de omgeving moeten toch nog worden afgeschoten, want, op zoek naar voedsel voor hun jongen, zouden ze toch nog manieren kunnen vinden om de rasters te omzeilen.

Verder zouden de toegenomen aantallen weidevogels weer aantrekkelijk kunnen worden voor andere predatoren dan de vos. In Marquette, Heemskerk en in het Duitse en Deense Waddengebied is door die rasters

wel een duurzaam resultaat bereikt. Rasters hebben het meest succes in gebieden waar ook aan voorwaarden als openheid, waterpeil, inrichting en beheer is voldaan.

Het evenwicht in weidevogelgebieden is zeer kwetsbaar. Daarom moet daar alles kloppen. Afschot van Vossen is een vast onderdeel geworden van weidevogelbescherming.

Ook in andere landen in West- en Midden-Europa kent men deze problemen. Daar worden ook Wasbeerhond en Marterachtigen bestreden.

Op de lange termijn wil men grotere aaneengesloten gebieden voor weidevogels creëren, waar hun jongen veilig kunnen opgroeien.

Maar op de korte termijn blijft predatorenbestrijding door jagers noodzakelijk, een punt wat nog te weinig aandacht krijgt.

Vogelwaarnemingen Midden-Kennemerland, aug-okt 2018

Hans Schekkerman

Dit waarnemingenoverzicht beslaat de periode 1 augustus t/m 31 oktober 2018. De selectie van waarnemingen van schaarse soorten of grote aantallen van gewonere soorten is samengesteld op basis van meldingen op de websites Waarnehmung.nl en Trekellen.nl, en van de vinkenbaan. Alle melders worden hartelijk bedankt voor het invoeren van waarnemingen, ook als die hier niet zijn genoemd. Om tekstruimte te sparen zijn de voornamen van waarnemers alleen bij eerste vermelding voluit gegeven. Veel gebruikte afkortingen: tp = ter plaatse; kj = kalenderjaar; ad = adult; juv = juveniel; m = man; vr = vrouwkleed; ovv, Z = overvliegend, naar Zuid; NHD = Noordhollands Duinreservaat.

Contact: hans.schekkerman@sovon.nl.

Algemeen aug-okt 2018

In augustus ging de droge hete zomer van 2018 over in een 'gewone' nazomer. Het werd koeler en natter, en zelfs weer groen buiten. De Vlieren in het buitenduin en de zeereep bleven echter kaal en droegen weinig bessen. Daarentegen produceerden andere besdragers zoals Meidoorn en Duindoorn bovengemiddeld veel, zodat er voor doortrekkende zangvogels in het duin toch wat te eten viel. Rond 21 sep bracht een eerste stormpje wat zeevogels naar de kust, maar daarna werd het weer wekenlang rustig nazomerweer. Pas in de laatste week van oktober werd het herfst; eerst winderig en toen fris. Door het vele goede weer was er vaak mooie dagtrek van zangvogels te zien in het buitenduin, met geregeld iets leuks ertussen.

Echt grote bijzonderheden werden echter niet gezien. Op de vinkenbaan daarentegen werden nog nooit zo veel dwaalgasten uit de netten geplukt in één najaar.

Wilde Zwaan

3 okt – 2 tp, A9 Uitgeest – Remco Oosterlaar

29 okt - 2 ad tp, Infiltratiegebied – Bob van Duin, Kees Roselaar e.a.

Kolgans

29 okt – 370 tp, Heemskerker Noordbroek - Rob van Bemmelen.

Kleine Rietgans

Zuidwaarts langstreckende groepjes in buitenduin en over zee op 8 okt (1 ex), 10 (29), 13 (24) 16 (28) en 28 okt (15 exx).

Casarca

27 sep t/m 20 okt – 1 tp, Vennewaterspolder – Jorg Schagen

Mandarijneend

Geen waarnemingen op de Karpervijver dit najaar, wel in Limmen (10 sep, Peter van Renen) en Duin & Bosch (4 t/m 25 okt, max. 3, Jos Vroege).

Zomertaling

17 aug – 2 tp, De Hooge Weide, Bakkum – Leo Heemsker

19 aug t/m 12 sep – 1-2 tp, Waterberging Heemskerk – R. van Bemmelen

Krooneend

12 jul t/m 9 sep - 1 m eclips tp, Hoefijzermeer. Hielke Boomsma e.v.a.

19 aug t/m 19 okt – 1 v Infiltratiegebied – L. Heemskerk e.v.a.

Grote Zee-eend

Negentien vogels over zee tussen 20 en 28 okt.

Brilduiker

15 en 26 aug – 1 tp, Hoefijzermeer – Stefan Muller, Y. Gijssen.

Wintervogels vanaf 22 okt (Wei van Brasser, Ruud Costers)

Grote Zaagbek

1 sep – 1 v N, Castricum aan Zee – H. Schekkerman e.a.

Eerste overwintenaar in infiltratiegebied

Patrijs

27 okt – 6 tp, Vennewaterspolder, Egmond-Binnen – Willem Olbers

Kwartel

13 aug – 1 vangst, vinkenbaan, op 17 oktober (C.S. Roselaar)

Vrouw Krooneend met favoriete kost: krammer, 9/9.

Foto: Marion Geerts

Parelduiker

23 okt – 1 tp, Noordpier IJmuiden – Henk & Jan-Freerk Kloen

Vaal Stormvogeltje

21 sep – 6 Z Castricum aan Zee – H. Schekkerman, R. van Bemmelen e.a.

22 sep - 6 Z Castricum aan Zee – M. Res, Hans Groot e.v.a.

26 okt – 16 Z + 1 N, Castricum aan Zee - Guido Keijl. Nieuw telpostrecord.

Noordse Stormvogel

21 sep – 2 Z Castricum aan Zee – H. Schekkerman, H. Groot

22 sep - 1 Z Castricum aan Zee – Ingmar van den Brugge

Grauwe Pijlstormvogel

Weinig waargenomen dit najaar; over zee op 21 sep (2), 22 sep, 3, 23 en 26 okt (3). (H. Schekkerman, H. Groot, M. Res, G. Keijl, J. Schagen).

Noordse Pijlstormvogel

21 sep – 7 Z Castricum a Zee – H. Groot, M. Res, H. Levering, G. Keijl e.a.

22 sep - 10 Z Castricum a Zee – M. Res, I. v/d Brugge, R. vBemmelen e.a.

Roodhalsfuut

27 okt – 1 Z, Castricum aan Zee – H. Schekkerman

Geoorde Fuut

Het paar dat in de plas bij Diederik een late (vervolg)broedpoging deed kreeg 3 jongen groot. De laatste waarneming was op 11 sep (H. v. Lierop).

Kuifduiker

25 okt - 1 tp, Infiltratiegebied – Mart van Zweeden

Ooievaar

7 aug – 2 Z, Karpervijver Bakkum – H. Boomsma

Roerdomp

Acht waarnemingen in Infiltratiegebied en overvliegend bij de Zeeweg tussen 6 en 30 aug. Daarna vogels in het Infiltratiegebied op 16 sep en 21 okt.

Purperreiger

11 aug – 1 ovv, Papenberg, NHD Castricum – J. Vroege, Piet Hollenberg

20 aug – 1 tp, Wei van Brasser, NHD Bakkum – R. van Bemmelen e.a.

Kleine Zilverreiger

1 t/m 28 aug – 1 tp, NHD Bakkum; Wei van Brasser e.o. – W. Bol e.v.a.

12 aug – 4 Z, vinkenbaan

28 aug – 1 tp, waterberging Heemskerk – Rienk Slings

28 sep – 1 Z, vinkenbaan

22 okt – 1 N, Castricum aan Zee – H. Schekkerman

Grote Zilverreiger

Grote Zilverreiger is een heel gewone soort geworden, die buiten het broedseizoen in het hele werkgebied is aan te treffen. Tijdens de landelijke slaapplaatsstelling op 20 okt arriveerden 55 exx op het starteiland in het Alkmaardermeer en 4 in de Karpervijver.

Lepelaar

Grotere trekgroepen werden gezien op 19 (36+23 exx), 22 (50+30), 23 (64+47) sep en 6 okt (28).

Aalscholver

Naast het infiltratiegebied gebruiken ook steeds meer Aalscholvers de Karpervijver als slaapplaats; op 20 okt sliepen op die twee locaties respectievelijk 140 en 250 exx (Jan van Leeuwen, H. Schekkerman).

Visarend

1 sep – 1 tp, Infiltratiegebied Castricum e.o. – A. Klumpers, Huub Schalken

30 sep – 1 ovv, Diepe Sloot, NHD Bakkum – Harry Smit

Rode Wouw

10 okt – 1 NO, Soeckebacker, NHD Egmond – Willem Boomkens

30 okt – 2-3 tp/Z, Limmer- en Castricumerpolder – J. Schagen, Marc Adelaar

31 okt – 1+1+2+4 Z, NHD, Castricum en Beverwijk – Maarten Langbroek, Marian van Leeuwen, Huub Huneke, J. Schagen, H. Groot ea.

Rode Wouw, De Hoge Toren, 31/10

Foto: Hielke Boomsma

Gezien de tijden en plekken 8 verschillende vogels. Eind okt bereikte een opvallende influx van Rode Wouwen Nederland, met meer dan 20 exx. op de 28^e en 31^e over diverse trektelposten.

Wespendief

Een magere nazomer; slechts 11 waarnemingen tot en met 1 sep, gevolgd door een uitgegraven wespennest op 16 sep (J. Vroege).

De Winterkoning 54 (1)

Buizerd

Op 29 okt, bij ONO 4B, flinke trek van Buizerds langs de vinkenbaan: 44 Z.

Ruigpootbuizerd

29 okt – 2 Z + 1 tp, Zeeduin NHD Castricum – André v Loon e.a.

Blauwe Kiekendief

20 aug – 1 m ad ovv, Castricum – A.T. Dekker.

Vanaf 10 okt 16 waarnemingen in het duin, de meeste in terrein Bakkum; max. 4 op 31 okt. Dat is de afgelopen jaren wel eens minder geweest.

Steppekiekendief

21 okt – 1 juv Z, Infiltratiegebied Castric. – C.S. Roselaar, H. Huneke e.a.

Smelleken

Elf waarnemingen tussen 22 sep en 28 okt. De meeste naar Z door het duin of over zee, maar ook een aantal ter plaatse, in Vogelduin, Wei van Brasser (3x), en Vennewaterspolder (2x).

Boomvalk

Als altijd leverde augustus een hausse aan boomvalkwaarnemingen op, ca. 60 dit jaar. Terrein Bakkum was de plek, waar maximaal 3 vogels bijeen werden gezien. Laatste waarnemingen op 27 sep en 10 okt.

Slechtvalk

30 Waarnemingen, van eenlingen en 1x twee bijeen (29 okt, havenmond IJmuiden - D. Groenendijk). Eerste jonge vogel pas op 27 sep – een trekker?

Kwartelkoning

21 aug – 1 vinkenbaan. Vloog 's nachts in mistnet, maar ontsnapte.

Porseleinhoen

Vangsten op de vinkenbaan op 4, 13 en 29 (4exx) aug.

Morinelplevier

19 sep – 1 Z, Westerweg, Limmen – Han Derks

Bokje

Waargenomen vanaf 26 sep (Groote Ven, Cees de Vries). De meeste van de vinkenbaan (11 vangsten), andere in het Centrale Vlak (NHD Egmond) en bij de Wei van Brasser (Jan van der Laan, Jos Vroege, Henk Levering).

Wulp

Vanaf begin aug tot eind okt geregeld max. 200-250 vogels foeragerend in de Polder tussen Castricum, Uitgeest en Limmen.

Zwarte Ruiter

Negen waarnemingen, van 14 vogels, tussen 18 aug en 6 okt.

Bosruiter

Acht waarnemingen, de laatste op 3 en 13 okt (NHD Bakkum; W. Bol, J. Vroege)

Krombekstrandloper

4 aug – 2 ad N, Castricum aan Zee – G. Keijl

Kleine Strandloper

11 aug –1 N, Castricum aan Zee – G. Keijl

Rosse Franjepoot

21 sep – 1 tp, strand Wijk aan Zee - André van den Berg

30 sep – 1 juv tp, Doornvlak – H. Stapersma. Kort badend en door naar W.

Vorkstaartmeeuw

3 okt - 1 ad N, Castricum aan Zee – H. Groot

Zwartkopmeeuw

Na 5 vogels langs Castricum aan Zee op 2 aug (G. Keijl) was het vaste zomergolfje voorbij; er volgden tot 15 okt nog 4 enkelingen en 1 tweetal. Op 26 sep zat nog een adult in de Heemskerker Noordbroek (R. Altenburg).

Pontische Meeuw

Zeven waarnemingen tussen 22 sep en 28 okt, meest aan zee waaronder 3 buitengaats bij de Noordpier op 28 okt.

Geelpootmeeuw

Waarnemingen van 1kj vogels in Castricum op 14 aug en op het strand op 22 sep (3 exx, w.o. rode kleurring 82T, geringd als pul aan de Donau in Beieren D), en van adulte op het strand op 30 aug, 27 sep en 7 okt (R. van Bemmelen, G. Keijl, Joeroen van Paridon e.a.).

Grote Jager

Langs de zeetrekpost: 1 in aug, 18 in sep (15 op 21+22 sep) en 2 in okt. 31 okt – 1 ovv, Noordpier – W. Olbers

Middelste Jager

Acht adulte Z langs Castricum aan Zee op 21+22 sep, en in totaal 7 (merendeels jonge) vogels over zee tussen 6 en 27 okt. Bij de Noordpier foerageerden 2 exx op 17 okt (Theo van Galen).

Pontische Meeuw 1kj, strand Egmond, 14/10.

Foto: Hans Schekkerman

Kleine Jager

Over zee werden 39 Kleine Jagers gezien: 21 in sep (18 op 21+22) en 18 in okt.

Koekoek

Waarnemingen van jonge vogels in het duin op 9, 17 en 18 aug. Eén op 25 sep langs Castricum aan Zee (M. Res) was de laatste najaarskoekoek ooit.

Kerkuil

21 aug – 1 vangst, vinkenbaan. Was geringd als nestjong in de schuur bij Piet Admiraal in het Heemskerkerduin.

12 okt – 1 jagend, De Hoge Toren, NHD Bakkum – Jorg en Sander Schagen

Ransuil

Begin augustus nog elk 2 bedelende jongen in Heemskerk en Uitgeest (Lonnie Bregman, Jan Bouwman). Daarna nog enkele waarnemingen in sep en okt.

Velduil

8 okt – 1 N, Infiltratiegebied Castricum – Kees Roselaar

Nachtswaluw

15 t/m 25 sep - 1 tp, NHD Castricum. Op 15 sep zag Piet Admiraal, op weg naar de vinkenbaan om 05:45, in het licht van zijn fietslamp een Nachtswaluw op de weg zitten bij het Hoefijzermeer. Op de 19^e werd een 1kj vrouwtje gevangen op de vinkenbaan, en zes dagen later bijna opnieuw. Op 6 okt verraste Piet 's morgens vroeg weer een Nachtswaluw, ditmaal op de Watervlakte. Wellicht betrof dit steeds dezelfde, die dan minstens 3 weken rond het zweefvliegveld verbleef. Ondanks de nabijheid van de kleine broedpopulatie bij Bergen zijn Nachtswaluwen bij ons erg zeldzaam: voorgaande waarnemingen in het archief stammen uit sep 1996 (spoordijk bij Castricum) en mei 1987 (zang Koepelduin). Zouden de toename van de Nederlandse broedpopulatie en het kapbeheer door PWN nog eens leiden tot een hervestiging?

Hop

1 okt – 1 tp, Zanddijk, Bakkum-Noord – J. & A. Liefing. Vanaf de trekker gefilmd in een veld bij de Zanddijk. Vogel was enkele uren ter plaatse.

IJsvogel

In aug 17 meldingen, in sep 42 en in okt 29. Het totaal van 88 doet nauwelijks onder voor de 96 in aug-okt 2017. Zelfs rekening houdend met een jaarlijkse groei in het aantal gebruikers van waarneming.nl betekent dit dat er, na de enorme terugval van de populatie door de vorst van feb-mrt, in de afgelopen zomer toch 'ergens' alweer veel jonge IJsvogels zijn geproduceerd.

Kleine Bonte Specht

Tien waarnemingen, in NHDterreinen Egmond, Bakkum, en Castricum.

Draaihals

Vangsten en een waarneming op de vinkenbaan op 4, 30, en 31 aug.

Strandleeuwerik

11 okt – 2 Z, Castricum aan Zee – G. Keijl

25 okt - 1 N, vinkenbaan

Nachtzwaluw, vinkenbaan, 19/9

Foto: Tim van der Meer

Duinpieper

1 sep – 1 Z Vogelduin – H. Schekkerman, H. Groot, R. Altenburg, M. Res,
M. Pala

Grote Pieper

1 sep – 1 Z, Vogelduin – R. Altenburg e.a. Waarneming.nl bevat slechts 7 vroegere najaarsvogels in Nederland. Dit is de vroegste gedocumenteerde (met geluidsopname). Daarna tussen 25 sep en 18 okt nog 14 vogels naar Z door het buitenduin. Beste dag was 6 okt: 2 door het Vogelduin en 2 bij de vinkenbaan.

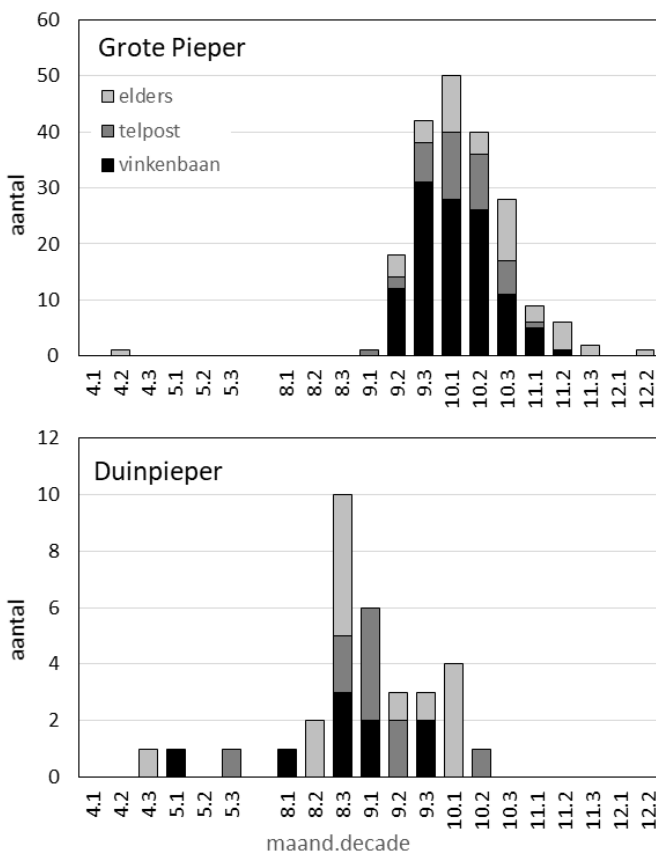

Fig. 1. Seizoenspatroon van Grote Pieper en Duinpieper in Midden-Kennemerland, per decade (links voorjaar, rechts najaar). Waarneemlocaties verdeeld in vinkenbaan (nog niet compleet ingevoerd in w.nl), telposten Vogelduin en Castricum aan Zee, en elders.

Duinpieper en Grote Pieper hebben hun stoere formaat gemeen en het feit dat ze in onze regio meestal alleen overtrekkend worden gezien of gehoord, en zelden aan de grond. Tegenwoordig is Duinpieper duidelijk de zeldzaamste van de twee. Sinds de eeuwwisseling zijn 33 Duinpiepers gemeld tegen 198 Grote Piepers, een verhouding van 1 : 6 (een aantal waarnemingen bij de vinkenbaan is nog niet ingevoerd in w.nl, maar dat zal die verhouding niet erg beïnvloeden). Wellicht wordt de relatieve zeldzaamheid van Duinpiepers iets 'overdreven' doordat ze vroeger in het najaar doortrekken dan Grote Piepers, vooral eind augustus en begin sep (fig. 1). Er wordt dan nog minder vaak geteld op de landtrekpost dan in de hoofdtrekperiode van Grote Pieper, vanaf eind sep. Na half okt zijn Duinpiepers wel op, terwijl Grote Piepers tot in nov kunnen passeren en er tegenwoordig ook jaarlijks wintergevallen zijn in Nederland. In het voorjaar daarentegen zijn Duinpiepers ietsje minder zeldzaam dan Grote.

Enkele decennia geleden was Duinpieper bij ons relatief gezien talrijker dan nu: in 1970-1999 werden 104 Duinpiepers gemeld tegen 164 Grote Piepers (1 : 1.6), en het gemiddelde aantal waarnemingen per jaar daalde van 3.5 vóór naar 1.1 na de eeuwwisseling. Dat strookt met de al decennia voortgaande afname van de Europese broedpopulatie van Duinpieper. In Nederland is de soort in 2004 verdwenen, in Duitsland staat hij op de Rode Lijst. Over de populatieontwikkeling van Grote Pieper is weinig bekend, maar de gemiddelde aantallen waargenomen vogels per jaar lagen na 2000 niet zo veel lager (5.5) als daarvoor (6.6). Misschien spelen echter ook determinatiefouten een rol in de veranderde aantalsverhouding; opvallend is dat het aantal meldingen van Duinpiepers vóór 2000 een sterke piek vertoonde in de tweede helft van sep, die tegenwoordig geheel ontbreekt en eigenlijk veel beter past bij Grote Pieper. We zullen nooit weten hoe betrouwbaar die piek was, omdat documentatie van waarnemingen met geluidsopnamen toen nog geen gemeengoed was.

Een interessant fenomeen in het najaar is dat naarmate je verder naar het zuiden komt langs de Hollandse kust het aantal Duinpiepers toeneemt ten opzichte van Grote Piepers (figuur 2). Ik denk dat we hier verschillen in herkomst van de twee soorten weerspiegeld zien, waarbij de vanuit Siberië komende Grote Piepers via een noordelijker route naar West-Europa trekken dan de vooral uit Midden- en Oost-Europa afkomstige Duinpiepers. Terwijl de eerste vaak al via het Waddengebied Noord-Holland binnen vliegen komen Duinpiepers meer vanuit het oosten, buigen deels af langs het IJsselmeer en bereiken daardoor vooral pas ten zuiden van Haarlem de kust.

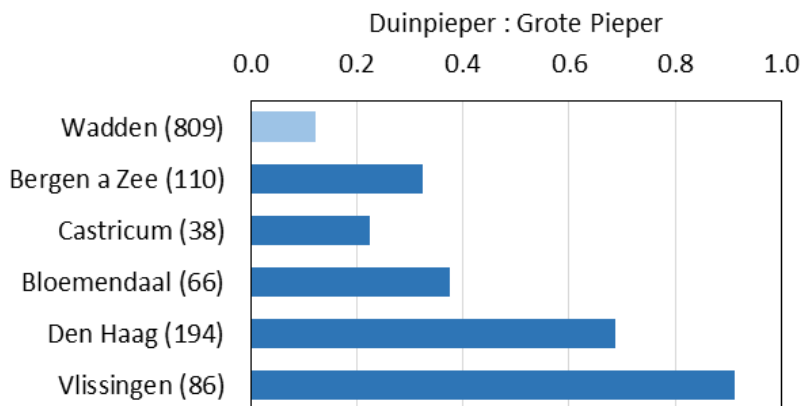

Fig. 2. Aantalsverhouding Duinpieper: Grote Pieper in het najaar op verschillende plaatsen langs de Nederlandse kust, 2009-2018. Gegevens van de Wadden (Texel, Terschelling) komen uit w.nl, de overige van trektelposten (trektellen.nl). Het totale aantal grotere piepers daar (n) hangt samen met het aantal teluren.

Waterpieper

Waarnemingen vanaf 6 okt. Beste dagen 18 en 21 okt met resp. 11 en 13 exx langs de vinkenbaan.

Siberische Boompieper

6 okt – 2 Z Vogelduin (H. Groot e.v.a.) en 1 Z Soeckebacker, NHD Egmond (R. van Bemmelen). De vogel van Rob was vast dezelfde als één van de twee die (18 minuten later) over de *EuroBirdWatchers* aan de Grote Veldweg vloog.

Engelse (Gele) Kwikstaart

21 aug - 1 vangst, vinkenbaan

Grote Gele Kwikstaart

Waargenomen vanaf 29 aug (Vogelduin, Edwin Kerssens); beste dagen op de trektelpost waren 6 okt (25 Z) en 29 sep (18 Z). Verblijvende Grote Gele Kwikken worden vooral gezien in de dorpen, bij de Karpervijver en bij polderslootjes. Opvallend is dat zulke waarnemingen doorgaans later op gang komen dan de trek door het (buiten)duin. Dit jaar bijvoorbeeld passeerden 80% van de 102 vogels op de trektelpost vóór 10 okt, maar volgden 72% van de 18 meldingen op genoemde verblijfplekken na die datum.

Pestvogel

21 okt – 3 Z, Vogelduin – H. Schekkerman, E. Kerssens, VWG-excursie.

27 okt – 1 ovv, Glopstukken, NHD Castricum – G. Keijl

29 okt – 1 Z, Zweefvliegveld, NHD Castricum – R. van Bemmelen

31 okt – 1 ovv, Scheilaan, NHD Bakkum – H. Groot

Zwarte Roodstaart

Een mager najaar, met 7 waarnemingen.

Paapje

Waarnemingen tussen 13 aug en 13 okt, maximum 5 bijeen (20 aug, Bakkum).

Beflijster

Met 32 waarnemingen van in totaal 39 vogels tussen 24 sep en 28 okt was het een goed najaar voor Beflijsters. De beste dag was 20 okt met 11 exx.

Siberische Braamsluiper

Vangsten op de vinkenbaan op 16 sep, 7, 15 okt (nog te bevestigen obv DNA).

Sperwergrasmus

Vangsten op de vinkenbaan op 9, 22 aug, 4, 6(2), 10, 16, 26 sep, 7 en 25 okt (alle 1kj). Sperwergrasmus is een soort die op de vinkenbaan geregeld wordt gevangen maar slechts zelden wordt gezien. Tegenover de 133 vangsten sinds 1970 staan slechts 18 veldwaarnemingen uit onze regio (geen uit najaar 2018).

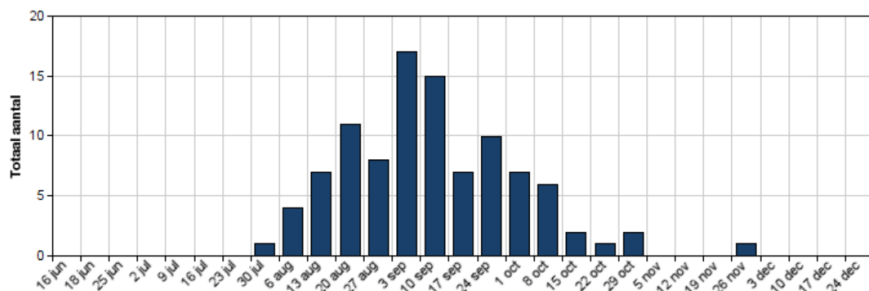

Fig. 3. Sperwergrasmus: najaarsvangsten op de vinkenbaan sinds 2000, per week (n=99).

Daarvan komen er ook nog eens 11 van rond de vinkenbaan, veelal door de ringers. Er zijn dus nog maar 7 waarnemingen elders uit het duin, een gevolg van het onopvallende gedrag van de soort. Wie er een wil vinden

moet dus echt moeite doen, en geduldig struwelen met besdragende struiken (vooral Vlier en Meidoorn) afzoeken. Je maakt kans tussen begin aug en eind okt, maar vooral eind aug en begin sep (fig. 3). In het voorjaar is de soort heel zeldzaam: er zijn slechts 2 vangsten, op 4 jun 2015 en 29 mei 2016.

Cetti's Zanger

Maar liefst 9 Cetti's Zangers werden geringd op de vinkenbaan deze periode: op 4, 23, 25 en 27 sep en 4, 14, 15, 19 en 31 okt. Twee hiervan werden na ruim 2 weken nog eens teruggevangen. Toch volgde pas begin nov een veldwaarneming. In de volgende aflevering meer over Cetti's Zangers.

Snor

Vangsten en waarnemingen op de vinkenbaan op 3, 4, 5, 17, en 29 aug.

Waterrietzanger

Negen vangsten op de vinkenbaan: op 1, 2, 3, 4 (2 exx), 13, 15, 18 en 31 aug maakten het een vrij goed najaar voor deze soort.

Struikrietzanger

Een zeer opmerkelijk najaar op de vinkenbaan voor deze dwaalgast, met maar liefst 7 ringvangsten (op 6, 17, 25 sep en 4, 5, 7, 20 okt; alle 1kj). Dit waren pas de 42^e t/m 48^e gevallen in Nederland, en daarvan komen er nu maar liefst 20 van Vrs Castricum. Veldwaarnemingen van deze notoire *skulker* zijn er nog helemaal niet in onze regio.

Veldrietzanger

15 en 16 okt – 1 vangst, vinkenbaan. Ongeveer 40^e geval in Nederland, en (in vergelijking met Struikrietzanger 'pas') de vierde op de vinkenbaan.

Spotvogel

Vangsten op de vinkenbaan op 13 en 17 aug.

Kleine Spotvogel

5 sep – 1 vangst, vinkenbaan.

16 sep – 1 tp, vinkenbaan – Tim v/d Meer. Waargenomen bij de netten.

Alweer de vijfde vangst op de baan in 5 jaar tijd, van deze tot voor kort zeldzame dwaalgast. Ook elders in Nederland lijkt sprake van een toename; de helft van alle ca. 32 gevallen stamt van na 2012.

Bladkoning

Bladkoningen blijven verbazen; bijna elk jaar nemen de aantallen verder toe. Dit najaar was de doorkomst wel heel massaal en gepiekt, zij het iets

later dan gebruikelijk. De eerste vogels werden gevangen op 14 sep, maar pas vanaf 5 okt werd Noord-Nederland overspoeld, met o.a. 13 vangsten op de vinkenbaan en meer dan 100 vogels op Vlieland. Op de 8^e werd zelfs het bizarre aantal van 25 Bladkoningen geringd op de baan. Op 31 okt stond het totale aantal vangsten daar op 116. Er waren ook meer veldwaarnemingen dan ooit: totaal ruim 90 vogels (exclusief waarnemingen direct rond de vinkenbaan), met als beste dagen 6, 8 en 10 okt met elk 13 exc. Meerdere Blako's verbleven ook in de dorpen Castricum (5 plekken), Beverwijk, Velsen-Noord en Wijk aan Zee. Na 16 okt was de doortrek golf, die dus maar twee weken duurde, alweer grotendeels voorbij (fig. 4).

Het lijkt erop dat we bij Bladkoning al lang niet meer moeten spreken van een dwaalgast maar van een groeiende via Europa (waarheen?) trekkende populatie. Opmerkelijk is dan wel dat de soort in het voorjaar nog steeds uiterst schaars is. Of wordt de toename alleen gestuurd door uitbreiding in het broedareaal en zijn de in West-Europa belandende vogels toch afdwalers die de weg terug niet meer vinden? Dan is moeilijk voorstelbaar hoe hun aantal kan zijn gegroeid tot inmiddels ongetwijfeld vele duizenden per jaar.

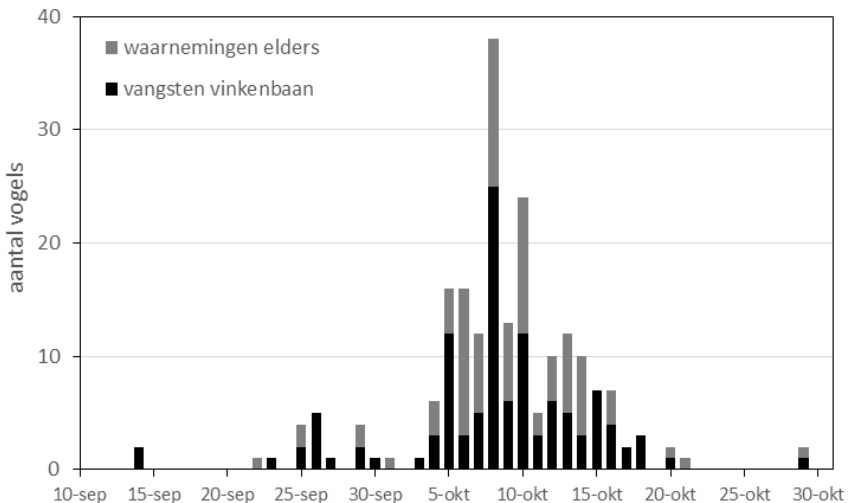

Fig. 5. Bladkoning: vangsten op de vinkenbaan en waarnemingen elders in de regio in sep-okt 2018.

Bladkoning, Koekoeksbloem, Castricum, 6/10

Foto: Joep de Leeuw

Radde's Boszanger

8 okt – 1 vangst, vinkenbaan.

Siberische Tjiftjaf

Vangsten vinkenbaan (nog te bevestigen obv DNA) op 28 sep, 4, 15 okt.

Bonte Vliegenvanger

Met 23 vangsten op de vinkenbaan en ca 30 waargenomen vogels (vooral in augustus) was het best een aardig najaar voor Bonte Vliegen. De laatste zat op 27 sep in Castricum (R. van Bemmelen).

Kuifmees

Drie waarnemingen in aug, 6 in sep en 3 in okt, uit alle NHD-deelgebieden.

Buidelmees

9 aug – 1 tp, vinkenbaan – Tim van der Meer

11 okt – 1 tp Infiltratiegebied Castricum – G. Keijl, R. van Bemmelen

14 okt – 2 tp, Hoefijzermeer – H. Schekkerman

16 okt – 1 Z, Vuurbaakduin, Wijk aan Zee – Jorrit Vlot

De Winterkoning 54 (1)

Baardmannetje

17 aug t/m 29 okt – max. 6, in okt max. 2 tp, Bleumerweg, Bakkum-Noord.

4 t/m 6 okt – max. 10 tp, Infiltratiegebied – vinkenbaan, J. Vroege

22 okt – 1 tp, Infiltratiegebied – vinkenbaan

28 t/m 30 okt – max. 7 tp, Hoefijzermeer – Marion Geerts, W. Olbers

Grauwe Klauwier

Op de broedlocatie in het Vogelduin vlogen minimaal 2 jongen uit; de laatste waarneming was op 8 aug (adulte vrouw; H. Boomsma, R. Hoogenboom).

Roodkopklauwier

15 aug – 1 ad tp, Waterfabriek, NHD Heemskerk – D. Groenendijk, R. van Bemmelen. De vogel zat op een niet toegankelijke plek en was 's middags alweer weg. Er zijn nu 7 waarnemingen in het werkgebied: 5 adulte in mei-jun en aug (plus één met kwekersring in jul 2017), en 2 eerstejaars in okt.

Klapekster

12 okt – 1 Z, Vogelduin – Marian van Leeuwen, Huub Huneke e.a.

12 t/m 14 okt – 1 tp, Doornvlak, NHD Bakkum – P. van Brandwijk e.v.a.

20 okt – 1 tp, Hoge Toren – H. Stapersma, J. Schagen, H. Schekkerman

Roek

10 okt - 1 ad + 2 1kj Z, Vogelduin, NHD Bakkum – H. Groot

Raaf

25 sep – 2 N, Heemskerkerduin – Dick Groenendijk

Barmsijs

Elf waarnemingen in sep (1) en okt. Vier werden herkend als Kleine Barmsijs.

Frater

27 okt – 2 N, Castricum aan Zee – H. Schekkerman. "Vlak achter me langs over de zeereep. Kneufmaat met kenmerkende roep, nasaal *tsj-t-tjsweee*."

Grote Kruisbek

6 okt – m+v tp, Wei van Brasser – J. Vroege. De vogels lieten zich even mooi fotograferen in een open eikenbosje, maar daarna door naar Z.

20 okt – 2 ovv, onzeker, vinkenbaan. "Waarschijnlijk Grote; *kuup*-roepjes"

Kruisbek

5 okt – 5 tp, Centrale Vlak, NHD Egmond – Theo Admiraal

20 okt – 2 ovv, NHD Heemskerk – Hans Kuperus

21 okt – 2 ovv, Vogelwater, NHD Bakkum – J. Schagen

Dwerggors

6 okt - 1 Z, Vogelduin – Hans Groot e.v.a. Tijdens de *EuroBirdWatch*.

18 okt – 1 1kj vangst, vinkenbaan

Geelgors

13 Waarnemingen van in totaal 20 vogels (meest overtrekkend) vanaf 6 okt.

Ortolaan

18 aug – 1 ovv, Watervlakte, NHD Castricum – R. van Bemmelen

1 sep – 1 Z, Vogelduin – H. Schekkerman e.a.

2 sep – 2 Z, Vogelduin – H. Groot, R. van Bemmelen e.a.

16 sep – 1 Z, Middenweg, NHD Egmond – R. van Bemmelen

16 sep – 1 Z, vinkenbaan – T. van der Meer

IJsgors

29 sep - 1 Z, Vogelduin – H. Schekkerman, H. Huneke

6 okt – 2-3 Z, Vogelduin en Hazenduin – H. Schekkerman, e.a. G. Keijl

17 okt 4 Z, Vogelduin – H. Groot, H. Kuperus, H. Boomsma

Sneeuwgorst

6 okt - 1 Z, NHD Vogelduin – H. Schekkerman e.v.a.

6 okt – 1 Z 1 N, Hazenduin – G. Keijl

28 okt – 1 N, Vogelduin – H. Schekkerman, H. Huneke, E. Kersters

Lezingen & Excursies, 1^e kwartaal 2019

Commissie Lezingen & Excursies

Let op: we vertrekken steeds vanaf het parkeerterrein aan de achterzijde van station Castricum (ter hoogte van 'Huis van Hilde').

Dinsdag 8 januari:

Lezing: 'Natuur-vogelreis naar Ethiopië'.

Spreker: Marinco Lefever. Zie stukje verderop in dit blad.

PWN Bezoekerscentrum 'de Hoep'; aanvang 20:00 uur.

Zondag 13 januari:

Ochtendexcursie 'Zuidpier e.o.'

Excursieleider: Ruud Altenburg.

Vertrek achterkant station Castricum: 09.00 uur tot 13.00 uur.

Woensdag 6 februari:

Lezing: 'De Gierzwaluw, raadselen rond een bijzondere stadsvogel'

Spreker: Peter Mol. Zie stukje verderop in dit blad.

PWN Bezoekerscentrum 'de Hoep'; aanvang 20:00 uur.

Zaterdag 9 februari:

Dagexcursie 'Zuidhollandse en Zeeuwse eilanden'.

Excursieleider: Kees Roselaar.

Vertrek achterkant station Castricum: 07:00 uur tot ca. 18:00 uur.

Zondag 3 maart:

Dagexcursie 'De Friese Wadden'.

Excursieleider: Arend de Jong.

Vertrek achterkant station Castricum: 7.00 uur; tot ca. 18.00 uur.

Zaterdag 9 maart:

Lezing: 'Vogels van Zuid-Spanje'.

Spreker: Hans Stapersma. Zie stukje verderop in dit blad.

PWN Bezoekerscentrum 'de Hoep'; aanvang 14:00 uur.

Noteer ook deze (voorlopige) data alvast in uw agenda:

Wo 10 april Algemene ledenvergadering in Buurtcentrum De Kern.

Zo 14 april Dagexcursie 'Waverveen, De Groene Jonker'.

Za 4 mei Dagexcursie 'Dwingelderveld'.

Dinsdag 8 januari:

Natuur/vogelreis naar Ethiopië.

In februari 2015 heeft Marinco Lefevere samen met Rob en Gina Struyk een rondreis gemaakt door Ethiopië. Ethiopië ligt in het oosten van Afrika net boven de evenaar. Het grenst aan Eritrea, Djibouti, Somalië, Kenia, Zuid-Soedan en Soedan. Om natuur en dieren te zien, en zeker vogels is Ethiopië een prachtig land met veel verschillende gebieden. Het hoge noorden, het warme en droge zuiden, en schuin door het midden de bekende Riftvallei. Deze Riftvallei heeft een lengte van 6400 km en loopt van Mozambique geheel in het zuiden van Afrika tot aan Syrië in het midden oosten. Deze vallei is ontstaan doordat tektonische platen uit elkaar bewegen waardoor de aardbodem zakt. De Riftvallei varieert in breedte van 30 tot 100 km, en in diepte van enkele honderden tot zelfs duizenden meters. Op deze diepe plaatsen zijn vaak zeeën en meren die enorm diep zijn, de diepste ter wereld. Op het land is deze vallei een veilige trekroute voor trekvogels en het is daarom een prima land om vogels te zien. Vele vogelsoorten komen in Ethiopië voor rond de 900 soorten en dat is ongeveer 10% van alle vogelsoorten. We hebben zeker geen 900 soorten gezien maar vele nieuwe ontdekkingen gedaan.

Woensdag 6 februari:

Raadselen rond een bijzondere stadsvogel worden langzaam ontrafeld

Lezing over de weinig bekende leefcyclus van de gierzwaluw en het tellen van deze “lastige” vogel door Peter Mol

Gierzwaluwen komen in heel Nederland voor en wonen met zijn allen tussen de mensen in dorpen en steden. Toch was tot voor kort van geen vogelsoort zo weinig bekend als juist van deze cultuurvolger. Zo weten we tot op de dag van vandaag niet hoe groot de landelijke of provinciale populatie is en of de soort nu voor- of achteruit gaat. Terwijl veel vogellaars vrezen dat de soort enorm achteruit gaat. Tellen van gierzwaluwen bleek echter heel lastig en dat kwam niet in de laatste plaats door de raadselachtige wijze van leven van deze vogels. Maar recentelijk worden steeds meer tipjes van de sluier opgelicht. Ook op het gebied van het tellen komt enige beweging. Tussen 2012 en 2016 organiseerden het Gierzwaluwplatform Noord-Holland en Landschap Noord-Holland een gierzwaluw telling in onze provincie, waarbij een nieuwe methode werd uitgetest. Centraal daarbij stond de vraag: gaat de gierzwaluw sterk achteruit, zoals vele kenners vrezen, of niet? En natuurlijk de vraag of de nieuwe telmethode ons verder helpt om de populatie ontwikkeling van

gierzwaluwen te kunnen volgen. Peter Mol, die het telproject namens Landschap Noord-Holland coördineerde, vertelt op deze avond over de uiterst bijzondere ecologie van de gierzwaluw, de nieuwe kennis die vooral de laatste jaren dankzij nieuwe technieken verworven is, de veronderstelde sterke afname, de problematiek rond het tellen van deze gierzwaluwen en natuurlijk over de uitkomsten van het telproject volgens de nieuwe methode. Deze uitkomsten blijken verrassend.

Zaterdag 9 maart: **Vogels van Zuid-Spanje**

Hans Stapersma maakte vele malen een reis naar Zuid-Spanje vooral voor de vogeltrek over de straat van Gibraltar nabij Tarifa. Veel vogels die in noordwest Europa broeden, verblijven 's winters in Afrika. Er zijn voortdurend heel veel vogelbewegingen aan de gang in voor- en najaar. Die vogelverplaatsingen verschillen van soort tot soort en zijn op sommige plaatsen veel meer geconcentreerd en beter waarneembaar dan op andere plaatsen. De straat van Gibraltar is zo'n plaats waar in voor- en najaar veel zichtbare vogeltrek is, met name van dag-roofvogels en ooievaars. Deze lezing gaat over het landschap en de vogels van Zuid-Spanje van de Coto Doñana aan de westkant tot Cabo de Gata bij Almería aan de oostkant. Hoofdthema in de presentatie is de zichtbare vogeltrek over het 15 kilometer brede water dat Spanje van Marokko scheidt.

Nieuwe (jeugd)leden

Femie de Jager

Dhr. W.B.C. Jas	Castricum
Dhr. C.N.M. Molenaar	Heiloo
Mw. A.J.G. Jansen	Beverwijk
Dhr. N.B.H.M. Dieben	Castricum
Dhr. S.T.H. Muller	Westzaan
Dhr. J.M. van Dijkhuizen	Castricum
Mw. C.V. Schilder	Heiloo

Ooievaars over Tarifa (Spanje)

Foto's: Hans Stapersma